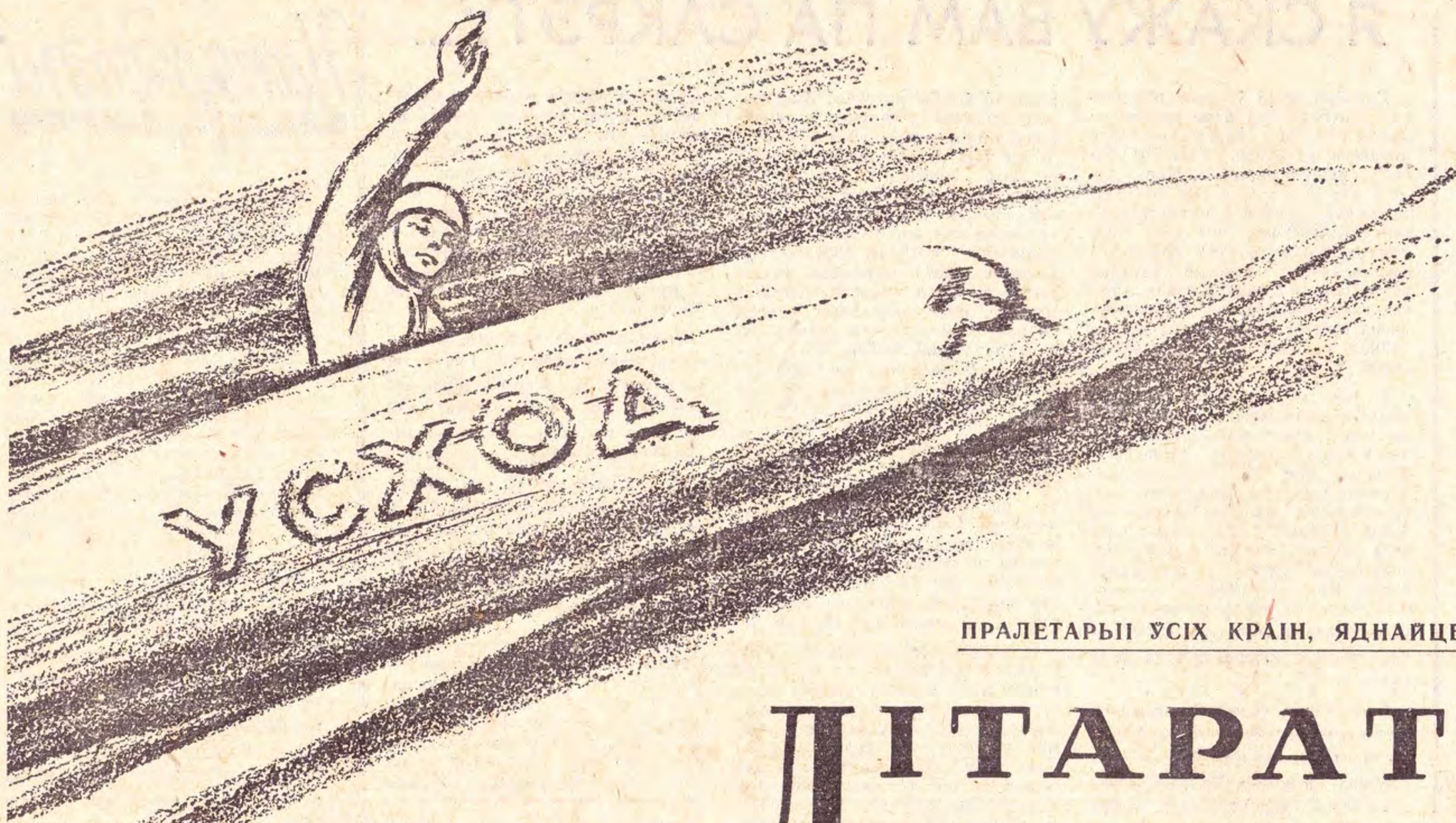

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР.

№ 34 (1568) | Нядзеля, 30 красавіка 1961 года | Цана 4 кап.

ПРАЦА ДРУЖБА МІР

Вясна — цудоўная пара года, калі пад ласкавымі сонечнымі праменнямі абуджаецца ад зімовага сну прырода, наліваючыся сокамі цвіцення і росту.

З вясной параўноўвае чалавек маладосць свайго жыцця. У вобразе вясны ўяўляецца савецкім людзям наша квітнеючая Радзіма — першаадкрывальніца новага свету, свету камунізма — вясны чалавецтва.

Увесну святкуецца Першамай — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень адзінства і братэрства рабочых усіх краін. Першае мая людзі свету з любасцю называюць святам вясны і маладосці, святам міру і працы.

У гэты дзень на ўсіх мовах, на ўсіх кантынентах гучыць:

— Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся! Няхай жыве мір і дружба паміж народамі!

Мільёны людзей выйдуць заўтра на веснавыя вуліцы і плошчы, на першамайскія мітынгі і дэманстрацыі. Магутна прагучыць народны голас у абарону міру, супраць імперыялістычных падпальшчыкаў вайны, за дэмакратыю і сацыялізм, за неадкладнае прадастаўленне поўнай незалежнасці і свабоды ўсім каланіяльным краінам і народам.

Радасна і ўрачыста адзначаць Першае мая працоўныя Савецкай краіны. Яны сустракаюць свята ў абстаноўцы вялікага палітычнага і працоўнага ўздыму, выкліканага рашэннямі студзеньскага Пленума ЦК КПСС і падрыхтоўкай да XXII з'езду роднай партыі. З краю ў край, на ўсёй неабдымнай савецкай зямлі кіпіць стваральная праца. Рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя — усе савецкія людзі, з'яднаныя высокай мэтай пабудовы камунізма ў нашай краіне, працуюць з натхненнем, змагаюцца за датэрміновае выкананне сямігодкі.

Стваральная праца народа дае вялікі плён. Гіганцкі прагрэс Савецкага Саюза, прагрэс палітычны, эканамічны і культурны, здзіўляе ўвесь свет. За гады Савецкай улады валавая прадукцыя нашай прамысловасці павялічылася ў 45 разоў. Мы цяпер выпускаем прамысловай прадукцыі больш, чым такія буйныя краіны Еўропы, як Англія, Францыя і Заходняя Германія, разам узятыя.

Найярчэйшым сведчаннем нашых выдатных дасягненняў ва ўсіх сферах чалавечай дзейнасці з'яўляецца першы ў гісторыі палёт у космас карабля-спадарожніка «Усход» з чалавекам на борце. Гэтая выдатная перамога ў асваенні космасу азарае незвычайным святлом наша сёлетняе Першамайскае свята. Подзвіг і нязгасная слава Юрыя Гагарына — гэта подзвіг і слава савецкага народа, які пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі ўпэўнена заваёўвае новыя і новыя вышыні ў развіцці эканомікі і культуры сваёй краіны, у будаўніцтве камунізма.

Ажыццяўленне сямігадовага плана з'яўляецца важнейшым этапам у стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма. Савецкія людзі ведаюць гэта і настойліва здзяйсняюць велічныя задачы сямігодкі. Цвёрдымі, упэўненымі крокамі ідзе наперад наша краіна. Вынікі двух год сямігодкі гавораць пра тое, што яе заданні будуць не толькі выкананы, але і перавыкананы. Добра пачаты і трэці год сямігодкі. Пра гэта сведчаць апублікаваныя днямі ў друку статыстычныя дадзеныя аб выніках выканання Дзяржаўнага плана прамысловасцю СССР і Беларускай ССР у першым квартале 1961 года. Гэта радасныя вынікі. Дасягнуты новыя буйныя поспехі ва ўсіх галінах прамысловасці, і найперш у цяжкай індустрыі. План выпуску валавой прадукцыі прамысловасцю СССР выканан на 102,5 працэнта. У параўнанні з першым кварталам 1960 года выпуск прамысловай прадукцыі ўзрос амаль на 9 працэнтаў. Паспяхова справілася з заданнямі і прамысловасць нашай рэспублікі. Слаўны савецкі рабочы клас зрабіў дастойны перадмайскі падарунак Радзіме.

Вялікімі справамі жыве зараз калгасная і саўгасная вёска. Шырокім фронтам разгортваецца бітва за багаты ўраджай, за далейшы рост жывёлагадоўлі. Рашэнні студзеньскага Пленума ЦК КПСС вызначылі канкрэтную праграму новага ўздыму ўсёй сельскагаспадарчай вытворчасці, і працаўнікі вёскі настойліва змагаюцца за ажыццяўленне гэтай праграмы.

Барацьба за выкананне сямігодкі, барацьба за пабудову камунізма ў нашай краіне — гэта кроўная справа кожнага савецкага чалавека, на якім бы ўчастку ён ні працаваў. Актыўны ўдзел у гэтай барацьбе прымаюць дзеячы літаратуры і мастацтва, каго партыя называе сваімі вернымі памочнікамі ў справе камуністычнага выхавання мас, фармавання новага чалавека.

Магутным поступам ідзе савецкі народ па шляху да камунізма. З гордасцю за свае вялікія здзяйсненні, з радасцю за свой шчаслівы лёс усклікаюць савецкія людзі:

— Няхай жыве камунізм — светлая будучыня ўсяго чалавецтва!

Так, камунізму належыць будучыня. Гісторыя даўно вынесла свой прысуд капіталу. Імперыялістычная сістэма трухлее, і няма такіх сіл, якія б маглі спыніць заканамерны працэс яе гібелі. На шлях, адкрыты нашым народам у векапомным Кастрычніку 1917 года, на шлях сацыялізма і камунізма сёння сталі ўжо многія краіны. Стварылася сусветная сістэма сацыялізма—магутная садружнасць свабодных і суверэнных народаў, моцная сваёй маладосцю, сваёй верай у правільнасць выбранага шляху, сваім сацыялістычным адзінствам і салідарнасцю. Гэтай сістэме расці і квітнець!

За пасляваенны час дзесяткі краін Азіі і Афрыкі з насельніцтвам у паўтара мільярда чалавек назаўсёды пакончылі з каланіялізмам, з іншаземным заняволеннем. Перамога народнай рэвалюцыі на Кубе сведчыць, што вялікі працэс абуджэння народаў пачаўся і ў Лацінскай Амерыцы. Крочыць вясна — вясна чалавецтва, новымі сокамі наліваецца нацыянальна-вызваленчы рух. Мацнее адзінства дзеянняў рабочага класа і працоўных усіх краін у барацьбе за мір, нацыянальную незалежнасць, дэмакратыю і сацыялізм.

Ідзе Першамай 1961 года, і на ўсіх мовах, на ўсіх кантынентах гучыць:

— Мір і дружба!

— Няхай жыве 1 Мая!

Творы пра Леніна

У зале Саюза кампазітараў БССР адбыўся вечар беларускай камернай музыкі. Праграма яго ў асноўным складалася з вакальных твораў, прысвечаных Ул. І. Леніну.

У канцэрце прагучалі песні: «Жывы Ленін» А. Багатырова, «Там, дзе хадзіў калісьці Ленін» Я. Цікоцкага, «Нас вітае Ленін» І. Кузняцова, песня пра вялікага правадыра Ю. Семянякі і два ўрыўкі з вакальнага цыкла аб Леніне Я. Дзягцярыка. Выступілі салісты Г. Геніна, В. Чарнабаеў, В. Прышчапёнак і дуэт у складзе М. Шуманскага і В. Юневіча.

З інструментальных твораў былі выкананы першая частка санаты для віяланчэлі і фартэпіяна А. Багатырова (выканаўцы — М. Бергер, А. Стагорскі), а таксама саната для скрыпкі і фартэпіяна М. Русіна (выканаўцы — Л. Гарэлік і С. Талкачоў).

Антон БЯЛЕВІЧ

Дзень добры Маю!

Сцежкай з бору, сцежкай з гаю,
Па пралесках, па траве
Май прыйшоў. Дзень добры Маю!
Ён даўно ў душы жыве —

З першым громам, з цеплынёю
Ды з расянасцю лугоў,
Ды з вясёлкай маладою,
Ды са звонам жаўрукоў;

З першай песняй салаўінай,
З цёплай, глёўкай баразной.
Май над роднаю краінай
Сцяг узняў вясёлы свой.

І калыша ён калоны,
І наперад ён заве.
Май ружовы, май зялёны
У душы маёй жыве.

Я ступіў на бераг радасці

Найдан ВЫЛЧАЎ,
балгарскі паэт

Я не ведаю, вясна прывяла з сабою Першамай, ці сам ён прыйшоў, каб абвясціць вясну, але я адчуваю: яны ўжо тут. Яны з намі, я адчуваю гэта па паскораным руху машын, па задыханым бегу паяздоў, па нястомных руках тэкстыльшчыц і фрэзероўшчыкаў. Працоўныя людзі рыхтуюцца горда выйсці на вялікі Першамайскі парад. Будзе гучаць музыка, будуць развявацца сцягі, гучаць прывітанні. Так шчаслівыя людзі славяць сваё светлае свята, свята працы, і сустракаюць вясну.

А яна ідзе. Яна ўжо выйшла ў абуджанае поле і пасадзіла за руль трактарыста, каб вёў баразны ў бяскрайнюю далячынь. А каб не было яму сумна — яна прывяла птушак. І яны пяюць яму свае простыя адвечныя гімны, славяць яго шурпатыя рукі і блаславляюць яго салодкі хлеб. Краскі бягуць па ўзбочынах дарог, высыпаюць на сонечныя паляны і ўзлескі і светлым расквечаным чалом адвешваюць яму маўклівы паклон. Яму, працаўніку, які сее, каб жаць, які кідае ў зямлю насенне, каб сабраць хлеб.

Напэўна, такая радасная сёння і мая Радзіма — Балгарыя. Заплюшчыўшы вочы, бачу сіні хрыбет Балкан і серабрыстыя плёсы Янтры і Марыцы, узгоркі Плоўдзіва, бачу вясёлыя дымкі заводаў Габрава і Слівена. Блішчаць на вясновым сонцы піянерскія фанфары, на плошчу льюцца з высі сонечныя вадаспады, і з шумам узлятаюць галубы над белым маўзалеем Георгія Дзімітрова. Там чуюцца крокі рабочых шарэнгаў і лунае гордая песня стваральнай, мірнай працы.

Нядаўна дарогі прывялі мяне на бераг радасці: я перасек вялікую зямлю Саветаў, спыніў здзіўлены позірк на зіхатлівых купалах Васілія Блажэннага, чуў, як звоніць званіца Спаскай вежы, бачыў Юрыя Гагарына. Просты чалавек у звычайным афіцэрскім шынялі з шырокай рускай усмешкай, адказваў ён на прывітанні мнагатысячнага натоўпу і нібы гаварыў: зоры не так далёка, зоры будуць нашы. І новыя выбухі «ура», «брава» і «слава» каціліся над плошчай, якая бачыла столькі перамог, і новыя хвалі тысяч рук уздымаліся высока, нібы выпускалі ўгору птушак любві і ўдзячнасці. І тады, калі я загледзеўся на маладога маёра, мяне падхапіла і панесла хваля людской радасці, і мне здалося, што шчаслівая Масква вітае ясныя Крамлёўскія зоры, якія свяціліся ў вышыні...

О, гэтыя зоры, што далі нам хлеб і радасць, скрышылі кайданы і паднялі ўгору сцягі, пакарылі цаліну і цяпер імкнуцца ў касмічны прастор! Да іх скіраваны позіркі і абуджанай Афрыкі, і шчаслівай Балгарыі, і акружанай ворагамі Кубы. Пад святлом іх промняў будуць праходзіць вясёлыя атрады дзятвы; яшчэ будуць дыміцца выстралы, будзе трашчаць растаптанае цукровае трысцё, будзе ліцца кроў, але гэтае святло не пагасне. Ёсць зоры нязгасныя.

Зараз перад маім акном шуміць беларускі лес, над ім гудзе самалёт, птушкі спяваюць ранішнюю песню. Пяро бяжыць па белай паперы, і хочацца ад сэрца прывітаць і гэты лес, і раніцу, і птушак, прывітаць абуджаную прыроду і раднаснага чалавека, які заўтра выйдзе святкаваць такое мудрае свята — свята працы. Свята мазолістых далоней, стомленых на сяўбе рук, зморaных над чарцяжамі вачэй. І калі заўтра грымне «Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!», і нас панясуць хвалі магутнага «Абдыміцеся, мільёны!», ведаю, што старая зямля пачуе, як неспакойна пульсуе чырвоная кроў рабочага класа ўсёй зямлі, як набірае ён сілы, расце і раскрывае новыя гарызонты для новых палётаў і новых перамог. Пра гэта думаю я перад радасным днём Першамая, які сустракаю на братняй беларускай зямлі.

Алесь ЗВОНАК

ПАРА МАЛАДОСЦІ

Напоўнены свет
Шапаценнем няўлоўным і музыкай гукаў,
І ласкавым ветрам, і сінню,
І шчэбетам рознагалосым,
І той, адраджэння зямнога
Няўяўнай салодкаю мукай,
Што з тонкіх сцяблінак узрасціць
Налітае сонцам калоссе.

Пануе вясна —
Наша мілая, наша пявучая госця —
Над парнай раллёю,
Кранутай празрыстай і лёгкай смугою,
Дзе творацца тайныя цуды жыцця.
Дзе пара маладосці
Вяртаецца зноў да цябе,
Напаўняючы кроў неспакоем.

Пануе вясна
Над усім і ва ўсім:
Над сагрэтаю глебай,
Над морам зялёным лясоў,
Над квадратамі новых кварталаў,
Вясна пакарэння зямным чалавекам
Глыбіннага неба,
Вясна пакарэння людзьмі
Некранутай цаліннае далі.

Ступае вясна па зямлі,
Непакоіць, трывожыць і будзіць,
Крывёю Лумумбы,
Алжыра ахвярамі,
Голасам Кастра:
Выпроствайце плечы,
Крышыце няволю,
Працоўныя людзі,—
Зямлю усцілаюць
Хай наймітаў косці
І ржавыя каскі!

Растаў красавік,
Палымнее усход
Светла-алай зарою,
Зямлі маладосць
Абуджаецца голасам трубным аркестраў,—
Дзень міру і дружбы,
Дзень Мая
Грыміць над прасторай зямною,
Магутным яднаннем,
Прадвеснікам мудрым
Вясны чалавецтва!

Напярэдадні

Вілейка. На плошчы імя Ул. І. Леніна ва ўрачыстай абстаноўцы адбылося адкрыццё помніка вялікаму правадыру і заснавальніку Савецкай дзяржавы Уладзіміру Ільічу Леніну. Аўтары помніка — скульптары браты Л. і М. Роберманы, архітэктар — Н. Бурдзін.

Гродна. Майстры крышталю вядомага ў краіне шклозавода «Нёман» пачалі выпуск дзвюх ваз, прысвечаных гістарычнай падзеі — заваяванню космасу. На адной вазе — партрэт першага лётчыка-касманаўта Юрыя Гагарына. На другой — касмічны карабель «Усход» у момант запуску. Акрамя ваз, цэх фаянсу і фарфору пачаў выпуск дэкаратыўных талерак з партрэтам Ю. Гагарына і датай яго палёту.

Мінск. Беларускі дзяржаўны ансамбль танца выехаў у сталіцу нашай Радзімы — Маскву. У святочныя дні беларускія артысты выступяць з вялікімі канцэртамі на сцэне Крамлёўскага тэатра. Канцэрты ансамбля танца адбудуцца таксама ў зале імя Чайкоўскага і ў Дзяржаўным універсітэце імя Ламаносава.

Барысаў. Галоўны інжынер фабрыкі піяніна А. Серпікаў паведаміў:

— У вытворчасці знаходзіцца піяніна «Беларусь-2». Гэта добры інструмент, які заваяваў аўтарытэт не толькі ў беларускіх майстроў музыкі. Напярэдадні свята мы адправілі вялікія партыі піяніна ў Расійскую Федэрацыю, Латвію, Эстонію, Малдавію, Казахстан, Грузію. Некалькі дзён назад узор піяніна «Беларусь-2» адпраўлены ў Маскву на Усесаюзную выстаўку дасягненняў народнай гаспадаркі. У бліжэйшы час пачнем выпуск піяніна «Беларусь-4».

ЦУДОЎНА!..

На гастролях у Венгерскай Народнай Рэспубліцы знаходзіцца Беларускі дзяржаўны ансамбль песні і танца пад кіраўніцтвам Г. Цітовіча. Як праходзяць гастролі, дзе цяпер беларускія артысты?

Учора наш карэспандэнт пазваніў у Будапешт у Інстытут культурных сувязей з замежнымі краінамі. Да тэлефона падышоў рэферэнт Шандар Содзі. Ён добра ведае рускую мову і адразу адказвае на ўсе пытанні.

КАРЭСПАНДЭНТ: Якія ўражанні ад канцэртаў беларускіх артыстаў?

ШАНДАР СОДЗІ: Цудоўна! Мы вельмі задаволены прыездам таленавітага калектыву Беларусі. Ён прывёз сапраўднае мастацтва, хвалюючае, праўдзівае. Адбыліся першыя канцэрты. Аб поспеху беларускіх гасцей, аб іх высокім майстэрстве пісалі ўсе газеты, у тым ліку цэнтральная партыйная газета «Непсабадшаг».

КАРЭСПАНДЭНТ: Дзе будуць выступаць артысты ў дні Першамая?

ШАНДАР СОДЗІ: Сёння з вялікай святочнай праграмай артысты выступаюць у Палацы культуры Будапешта. Адбудуцца канцэрты ў буйнейшых гарадах краіны.

КАРЭСПАНДЭНТ: Як сустракаюць свята ў Венгрыі?

ШАНДАР СОДЗІ: Венгрыя ў святочным убранні. На заводах і фабрыках чытаюцца лекцыі аб міжнародным свяце, праводзяцца гутаркі. Працоўныя рыхтуюцца да дэманстрацыі. Просім перадаць шчырае першамайскае прывітанне чытачам газеты «Літаратура і мастацтва» ад супрацоўнікаў Інстытута культурных сувязей. Мы ўпэўнены, што дружба венграў і беларусаў будзе пашырацца і мацнець.

—Мой мілы таварыш,
мой лётчык,
Вазьмі ты з сабою мяне!

Мал. Л. ЗАМАХА

Мінск. Трактарны

Вясна квітнее, ззяюць далі,
Над краем май шуміць
ізноў.
Дзень пасвятлеў ад іскраў
сталі,
Што варыць Фёдар
Бейкачоў.

БЫЦЬ УРАДЖАЮ!

ТАКОЙ ЗІМЫ, як сёлета, нават старыя не памятаюць. Халадоў амаль не было. Снег, не паспеўшы выпасці, раставаў. У лютым у зацішку, дзе прыгравала сонца, заселянелі пупышкі вярбы.

Цеплыня прынесла нямала клопату. На Палессі, ды і не толькі там, талыя воды затапілі лугі, і да стагоў сена немагчыма было падабрацца. Для жывёлаводаў гэта стварыла дадатковыя цяжкасці.

І ўсё ж, нягледзячы на капрызы прыроды, настрой у людзей быў прыўзняты. Вёска кіпела, бурліла, як рака ў паводку. І выклікана было гэтае кіпенне студзеньскім Пленумам Цэнтральнага Камітэта нашай партыі. Рашэнні Пленума асвятлілі ўсё навокал, рассунулі далягляды, адкрылі новыя, нябачаныя перспектывы.

У разгары палявыя работы. Тут падкормліваюць азімыя, там сеюць яравыя. У многіх месцах на палосах густа буртоў кампосту. Трактары ад цямна да цямна не сыходзяць з палёў. Думкі людзей зноў і зноў звяртаюцца да зямлі.

Зямля... Як многа значыць гэтае слова для сельскіх працаўнікоў! «Зямля — родная маці», — здаўна гавораць у народзе. Але зямля зямлі не роўная. Ёсць землі, дзе, як кажуць, уторкні аглоблю і вырастуць калёсы. І ёсць землі, якія патрабуюць асаблівага догляду. Зямля — маці, калі яе любіш і клапоцішся пра яе. І яна ж робіцца мачыхай, калі паставішся да яе абыякава.

Гэта ведаюць беларускія калгаснікі. І не толькі ведаюць. У цеснай садружнасці з вучонымі яны настойліва ўкараняюць перадавыя прыёмы агратэхнікі, усё шырэй разгортваюць барацьбу за высокі ўраджай. Пройдуць тыдні, месяцы, і мы ўбачым, як на калгасных палях закаласіцца пшаніца, разальецца сінім возерам лён і ўзнімецца, як лес, каралева палёў —кукуруза.

Вялікая арганізатарская работа, праробленая партыяй, гарачае натхненне, якое пануе сярод сельскіх працаўнікоў, выклікаюць у нас цвёрдыя спадзяванні. Сёння, напярэдадні Першамая, мы з упэўненасцю гаворым:

— Будзе ўраджай...

ДРУГАЯ ПАДЗЕЯ, якая ўскалыхнула ўвесь свет, адбылася 12 красавіка...

У гэты дзень наша краіна запусціла карабель-спадарожнік з чалавекам на борце ў бясконцыя глыбіні космасу. Пра гэтую хвалюючую падзею многа пісалася і гаварылася. Пра яе яшчэ будуць напісаны артыкулы, нарысы, аповесці і раманы. Гэтая падзея варта натхнёных песень і велічных сімфоній.

Але тут хочацца пагаварыць пра іншае. Калі мы чыталі газеты, поўныя гарачых захапленняў, калі разглядалі фатаграфіі, якія хвалююць сваёй прастатой і праўдай, міжволі думалася пра наш вялікі народ, пра яго шлях, ад цемры да святла, ад бярозавай лучыны да атамных электрастанцый, ад драўлянай сахі да магутных трактароў, ад хуткіх, услаўленых Гогалем троек з бомамі да аўтамашын, што мераюць незлічоныя дарогі краіны, да скарасных цеплавозаў і лепшых у свеце пасажырскіх самалётаў, нарэшце ад казкі-мары — да рэальных палётаў у космас.

Які гэта вялікі, цяжкі і слаўны шлях!

Мы атрымалі ў спадчыну адсталую, малапісьменную і да таго ж разбураную краіну. Царская Расія, гаварыў вялікі Ленін, была неверагодна, нябачана адсталай і паўдзікай, абсталяванай сучаснымі прыладамі вытворчасці ў чатыры разы горш за Англію, у пяць—за Германію, у дзесяць — за Амерыку.

І на гэтым амаль голым месцы нам давялося ствараць цяжкую індустрыю, машынабудаванне, вялікую хімію. Прыгадайце, якія гэта былі цяжкія гады! У нас не хапала вугалю, металу, хлеба, не хапала сваіх спецыялістаў. Мы адмаўлялі сабе ва ўсім, аж да самага неабходнага, стараючыся ўкласці кожны сэканомлены рубель у прамысловасць і сельскую гаспадарку. Але мы ніколі, нават на хвіліну, не падалі духам. Мы працавалі закасаўшы рукавы, і з году ў год, ад Першамая да Першамая, раслі заводы і фабрыкі, калгасы і саўгасы.

Як маякі першых пяцігодак, назаўсёды застануцца ў памяці нашчадкаў Сталінградскі трактарны і Горкаўскі аўтамабільны заводы, Магнітка і Кузнецкбуд, Днепрагэс і дзесяткі іншых гігантаў сацыялістычнай індустрыі. Гэта былі першынцы, але якія першынцы! Калі яны ўвайшлі, ў строй, мы адразу сталі дужэйшымі, больш магутнымі, і сэрцы нашы па праву напоўніліся радасцю і гонарам.

Потым — вайна... Чатырохгадовая спусташальная вайна, якая прынесла нашаму народу столькі гора. Народ-працаўнік стаў народам-воінам, а затым зноў змяніў вінтоўку на разец і плуг.

У дні, калі ўвесь свет захапляўся бяспрыкладным подзвігам камуніста Юрыя Гагарына, на старонках газет часта мільгалі напамінкі пра салдат, што не вярнуліся з вайны. Гэта не проста даніна памяці загінуўшым. Гэта тое, што трывожыць нашы сэрцы, пячэ нашу памяць. Калі не ва ўсіх, дык у многіх з нас ёсць дарагія магілы, у якіх ляжаць бацькі, браты, сёстры, сябры.

Шаснаццаць год мінула з таго часу, як скончылася вайна, і якіх год! Наша Радзіма, як арол, расправіўшы вялікія крылы, узляцела да новых вышынь. Мы ўзвялі Куйбышаўскую і Сталінградскую гідрастанцыі, пабудавалі ў Мінску аўтамабільны і трактарны заводы, адкрылі якуцкія алмазы і ўзнялі казахстанскую цаліну, запусцілі першую балістычную ракету і спадарожнікі Зямлі. Мы і цяпер наперадзе барацьбы за нашу агульную справу: на Дняпры і ў Полацку, на Ангары і Енісеі, на Алтаі і ў Белаазёрску, на Урале і ў Салігорску.

У сорак першым, калі мы, глытаючы слёзы горычы і крыўды, адступалі на ўсход, магчыма, табе, аднапалчанін, даводзілася сустракаць пад Гжацкам хлопчыка з жывымі, вельмі цікаўнымі вачыма. Дык ведай — гэты хлопчык, абаронены табою ад фашысцкай кулі, вырас, стаў лётчыкам, маёрам. Гэта ён зрабіў першы ў гісторыі чалавецтва палёт у космас, гэта ён, той самы...

А яго аднагодкі — твае сыны і сыны тваіх сяброў-аднапалчан—рыхтуюцца да новых штурмаў нязведаных пастораў Сусвету.

ТАК, ВЯЛІКІ, цяжкі і слаўны шлях прайшла наша Радзіма!

Сёння мы прыгадваем і першыя маёўкі на ўскраінах гарадоў, і першы савецкі Першамай, калі ў Маскве, на Хадынскім полі, вялікі Ленін прымаў парад войск.

Водбліскі кумачовых флагаў, узнятых рабочымі рукамі яшчэ ў гады царызму, мы бачым на палотнішчах шаўковых сцягоў, якія ўзвіліся над вежамі Крамля і на плошчах узнятага з попелу Мінска, над Пекінам, Златай Прагай, Сафіяй і Будапештам.

Азіраючыся назад, мы ўсякі раз адчуваем вялікі гонар. Наша Радзіма ўся ў руху. Яна творыць, будуе, змагаецца за мір ва ўсім свеце. На магутных крылах сямігодкі яна ўзнімаецца ўсё вышэй і вышэй. І пацвярджэнняў асаблівых шукаць не трэба. Яны на кожным кроку. Вось толькі апублікавана паведамленне Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення пры Савеце Міністраў СССР аб выніках выканання Дзяржаўнага плана прамысловасцю СССР у першым квартале 1961 г. І кожная лічба, прыведзеная ў паведамленні, успрымаецца намі як найлепшая сімфонія, як плён дружнай самаадданай працы савецкіх людзей.

План выпуску валавой прадукцыі прамысловасцю СССР у першым квартале выкананы на 102,5 працэнта. У параўнанні з першым кварталам 1960 г. выпуск прамысловай прадукцыі вырас амаль на дзевяць працэнтаў. Прамысловасць усіх саюзных рэспублік выканала квартальны план па валавой прадукцыі і па большасці важнейшых відаў прадукцыі.

Сямігодка... Гэта кароткае, але вельмі ёмкае слова ўвабрала ў сябе нашу працу, нашы мары і імкненні. Калі мы чытаем у газетах пра домны і мартэны, што толькі ўвайшлі ў строй, мы гаворым: гэта домны і мартэны сямігодкі. Калі мы бачым новыя дамы, толькі што заселеныя жыхарамі, мы думаем: гэта дамы нашай сямігодкі. Калі на палях пачынаюць зелянець жыта, пшаніца і кукуруза, мы радуемся, бо гэта расце ўраджай сямігодкі.

Значны, адчувальны ўклад у сямігодку ўносяць працаўнікі нашай рэспублікі.

Калі царская Расія ўвогуле, па словах Ул. І. Леніна, была неверагодна, нябачана адсталай і паўдзікай, дык Беларусь з'яўлялася адным з самых адсталых куткоў гэтай нябачана адсталай Расіі. Савецкая ўлада падобна да сонца абагрэла наш край, разнявоіла сілы народа, дазволіла яму ўзняць сваю эканоміку і культуру на небывалую, нябачаную вышыню.

Мы выпускаем трактары і аўтамабілі, станкі і радыёпрыёмнікі, дываны і сукны, мноства іншых патрэбных рэчаў. Далёка разнеслася слава пра будаўнікоў Полацкага нафтаперапрацоўчага завода — гіганта сямігодкі. Ужо ўзвышаюцца капры шахтаў у маладым Салігорску. Усё больш выразна вырысоўваюцца абрысы Бярозаўскай ДРЭС, якая дасць танную энергію нашым гарадам і вёскам.

Я ўжо гаварыў пра рашэнні студзеньскага Пленума ЦК КПСС, якія адкрылі перад працаўнікамі вёскі новыя, нябачаныя перспектывы. Нашы сельскія працаўнікі, як і ўсё савецкае сялянства, натхнёныя заклікам партыі — дагнаць і перагнаць Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі на душу насельніцтва. Ужо ніхто цяпер не сумняваецца ў тым, што гэтая задача будзе пасяхова вырашана ў бліжэйшыя гады.

Калі думаеш пра цвёрдую, шырокую хаду Савецкай дзяржавы, дык зноў і зноў звяртаешся ў думках да чалавека-працаўніка. «Чалавек — гэта гучыць горда»,— сказаў калісьці А. М. Горкі. Але ніколі раней слова «чалавек» не гучала так горда, як у нашы дні, у эпоху будаўніцтва камуністычнага грамадства.

Гэта ён, наш савецкі чалавек, пакарыў тайгу і бязводную пустыню, утаймаваў бурныя рэкі і асушыў балоты, пабудаваў першы ў свеце атамны ледакол і ўзняўся ў космас. Гэта ён, савецкі чалавек, працягнуў руку братняй дапамогі народам, якія яшчэ нядаўна знаходзіліся ў чорным каланіяльным рабстве. У яго вучацца, да яго слова чула прыслухоўваюцца простыя людзі Індыі і Бірмы, Інданезіі і Егіпта...

Працавіты савецкі чалавек ставіць інтарэсы грамадства вышэй за ўсё на свеце, ён да канца адданы свайму інтэрнацыянальнаму абавязку, — такім яго выхавала Камуністычная партыя. І ёй — роднай партыі — чалавек аддае ўсю сілу розуму і ўвесь запал сэрца. У кастрычніку адбудзецца XXII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. «З'езду — дастойную сустрэчу!»—пад такім дэвізам цяпер жывуць, працуюць і мараць усе савецкія людзі.

Партыя — да яе звернуты сёння нашы ўдзячныя позіркі.

З партыяй мы ішлі на штурм цвярдыні царызму і капіталізму ў 1917 годзе. З партыяй мы стварылі цяжкую індустрыю, ставілі на новыя рэйкі савецкую вёску, абаранялі на франтах і ў партызанскіх атрадах свабоду, гонар і незалежнасць нашай Радзімы, узнімалі гаспадарку ў пасляваенны час. З партыяй, пад яе выпрабаваным кіраўніцтвам, мы будзем і надалей ісці наперад і наперад, да поўнай перамогі камунізма.

Георгій ПАПОЎ.

Я СКАЖУ ВАМ ПА САКРЭТУ...

Напэўна няма ў свеце ніводнага чалавека, які б не радаваўся вясне. Сэрца самага чорствага чалавека адтайвае, калі ён убачыць першую пралеску. Нават калі ў вас ные зуб, а бог надзяліў звадлівай жонкай і патрабавальным начальствам, вы ўсё адно ўсміхнецеся вясноваму сонцу і з замілаваннем будзеце слухаць высвістванне шпака. Словам кожная вясна хвалюе нас. А сёлетняя вясна тым больш, бо яна незвычайная, непадобная ні да адной іншай вясны.

У пачатку сакавіка нечакана грымнуў гром, камары пачалі таўчы мак і нават жабы павыпаўзалі са сваіх зімовых сховішчаў. А потым зноў зіма закруціла, задзьмула і нават прымарозіла. Але, не гледзячы на такі непрыемны неспадзяванак, чаша суседка планета Венера пачала чапурыцца, падводзіць бровы і фарбаваць вусны. Яна рыхтавалася да першай сустрэчы з пасланцом Зямлі, міжпланетнай станцыяй, якую нашы вучоныя накіравалі да яе ў сваты.

Чароўнасць сёлетняй вясны ў гераічным учынку першага ў свеце пілота-касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына. Чалавек, можна сказаць, страсянуў свет. Выбух атамнай бомбы прагучаў бы стрэлам дзіцячай ляскаўкі ў параўнанні з тым «ура!», якое выбухнула ва ўсіх краінах свету ў гонар першага савецкага касманаўта. Шмат каму палёт Гагарына сапсаваў нямала крыві. Пралятаючы над усімі кантынентамі свету, знаходзячыся ў стане бязважкасці, Гагарын меў важкасць куды больш значную, чым тыя сэры і містэры, што запускаюць у неба не ракеты навуковага напрамку, а спадарожнікі-шпіёны. Што зробіш, — бізнесменам не пашанцавала. Яны не здолелі запусціць у космас ракету, скажам, з Паўэрсам на борце, каб той лётаў над сацыялістычным лагерам у недасягальнай вышыні, выгледжваў, фатаграфаваў і нават кідаў бомбы па заданню Пентагона. Не выйшла! Затое атрымалася вялікая перавага навукі над вайной, святла над цемрашальствам, сацыялізма над капіталізмам. І гэтай выдатнай перавазе апладзіруюць усе людзі добрай волі.

Я, відаць, не памылюся, калі скажу, што ў нас многія зайздросцяць Гагарыну. Напэўна ўсе юнакі, калі пачулі па радыё паведамленне аб палёце чалавека ў космас, уздыхнуўшы падумалі: «Эх, чаму не я!» Што так было, я адчуваю па сабе. Не падумайце, што я сам пазайздросціў Юрыю. Не. Я ведаю, што, маючы пяцьдзесят год, у космас не паляціш. Больш правільна — пакуль што. Потым паляцяць і старэйшыя. Так што я яшчэ нічога не страціў.

Я ў гадах, але надзею
Маю, скажам па сакрэту, —
Злётаць я яшчэ паспею
На суседнюю планету.

Ну, а пакуль што — слова за юнакамі. І зайздрасць іхняя зусім заканамерная. Увесь наш народ гераічны, а кожны юнак — герой удвайне. А што яно так, хачу давесці адным невялікім прыкладам.

Не так даўно, калі мне было гадоў трынаццаць ці чатырнаццаць, у клубе нашага рабочага пасёлка прыезджы лектар чытаў лекцыю на тэму: «Ці ёсць жыццё на планетах сонечнай сістэмы?» Калі ўжо лектар адказаў на шматлікія пытанні, пяць юнакоў паслалі яму запіску прыблізна наступнага зместу: «Просім адказаць, калі будуць наладжаны першыя палёты на Марс і дзе будзе праводзіцца запіс жадаючых паляцець туды».

З гэтых пяцярых лётаць давялося толькі двум. І лёталі яны не ў космасе, а ў нашым савецкім небе. Калі ж грымнула вайна, яны ваявалі з ворагам, які распаліў той вялікі пажар. У бітвах за Савецкую Радзіму аддаў сваё поўнае сіл жыццё Іван Касач. Антон Гутаровіч далятаўся да поўнай перамогі над фашызмам і цяпер мірна працуе майстрам на заводзе. Астатнія трое хадзілі па зямлі — ім лётаць не давялося. Але і яны не марна таптаі савецкую зямельку. Працавалі на заводах, вучыліся, а ў час вайны — ваявалі. Дорага заплацілі фашысты за жыццё партызана Сані Жабніцкага. Франц Бязлюдаў узначальвае цяпер вялікі завод. А пятым, хто жадаў наведаць Марс, быў я.

Бачыце, яшчэ калі мы марылі аб касмічных палётах! І што ж вы думаеце, мы б не паляцелі, каб нам даручылі гэта зрабіць? Ого! Ды яшчэ як! Дый ці толькі мы адны? Каб і сапраўды ў той час быў аб'яўлены запіс, хто жадае ляцець у космас, то сабралася б столькі юнакоў, што палічыць іх можна было б толькі пры дапамозе электронна-вылічальных машын. Гэта тады А цяпер? Што і казаць!

Так, незвычайная сёлета вясна. Можна сказаць, вясна гераічна-касмічная. І вясна гэта наша, вясна працоўных людзей. тых хто сее хлеб, каб усім на зямлі хапіла ежы; тых, хто будуе гмахі, каб усім на зямлі было дзе жыць; тых, хто робіць машыны, каб яны працавалі на чалавека, а не на тых, хто сее смерць. Хіба ж вясна нарадзіла тых дзеячоў, якія праз лічаныя дні пасля гераічнага палёту ў космас Юрыя Гагарына, высадзілі на мірную Кубу сваіх «герояў» са зброяй у руках? Вядома, не! Вясна нараджае жывое, квітнеючае. А тое, што адмерла, павінна знікнуць у нябыце. Таму іхняга «гераізму» і хапіла толькі на 72 гадзіны.

Прэч з дарогі, панове! Ідзе наша вясна, ідзе мір! Ідзе наш Першамай!

Уладзімір КОРБАН.

Напярэдадні

Кобрын. Калгаснікі сельгасарцелі «Праўда» пабудавалі клуб, адкрыццё якога адбудзецца заўтра. У клубе ёсць глядзельная зала на 400 месц, пакоі для работы гурткоў. Тут размесціцца бібліятэка. Будынак клуба мураваны.

Маладзечна. Тут знаходзіцца нядаўна арганізаваны Мінскі абласны краязнаўчы музей. За апошні час музей набыў каля дзвюх тысяч каштоўных экспанатаў, якія сабраны ў Маладзечна і навакольных раёнах. Сярод іх многа манет, рэчаў хатняга ўжытку, дакументы. Цікавыя новыя знаходкі: жорны, якія адносяцца да каменнага веку, двухствольны пісталет XVIII ст., рознае адзенне.

Гомель. З абласной дырэкцыі радыётрансляцыйнай сеткі паведамілі: у Брагінскім, Тураўскім, Капаткевіцкім і многіх іншых раёнах закончана радыёфікацыя вёсак і населеных пунктаў. Напярэдадні Першамая працоўныя Рагачова атрымалі святочны падарунак — магутнасць гарадскога радыёвузла павялічана ў пяць разоў.

Віцебск. — У дні свят пачынае працаваць клубная машына «Навіны дня», — паведамляе загадчык гарадскога аддзела культуры Я. Карташоў. — Вечарамі на плошчах горада яна будзе дэманстраваць хранікальна-дакументальныя фільмы. Праводзіцца эстафета культуры. Агітбрыгады мастацкай самадзейнасці выязджаюць з канцэртамі ў калгасы і саўгасы вобласці.

Песня зближае народы

Беларуская песня. Дзе яна толькі ні пабыла, дзе ні гучала... І ўсё ж, калі наша Акадэмічная харавая капэла рыхтавалася ехаць на гастролі па Татарскай, Марыйскай, Удмурцкай, Мардоўскай і Чувашскай аўтаномных рэспубліках, сёй-той сумняваўся: «Ці спадабаюцца слухачам нашы песні? Ці зразумелай будзе беларуская мова прыволжскім народам?».

Мастацкі кіраўнік капэлы, народны артыст СССР Р. Шырма запэўняў:

— Зразумеюць і мову нашую і песні. Бо песні збліжаюць народы Савецкай краіны, якія сумесна будуюць светлае камуністычнае заўтра.

І ён меў рацыю.

Першы канцэрт капэлы адбыўся ў сталіцы Татарскай рэспублікі — старажытнай Казані, дзе правёў сваё юнацтва Фёдар Іванавіч Шаляпін. Знаёмячыся са славутымі месцамі горада, нашы артысты падоўгу затрымліваліся на мосце цераз вялікую рускую раку Волгу. Міжволі прыгадвалася цудоўная песня «Эй, ухнем», у якой увасоблены вобразы прыволжскіх бурлакоў.

Наш канцэрт трансліраваўся па мясцоваму тэлебачанню. Спевакоў прыйшлі вітаць студэнты Дзяржаўнай кансерваторыі на чале з дэканам дырыжорскага факультэта заслужаным дзеячом мастацтва ТАССР С. Казачковым. Ён высока ацаніў беларускія народныя песні і выказаў жаданне лепш пазнаёміцца з імі. У знак дружбы прадстаўнікі татарскай музычнай грамадскасці падарылі капэле некалькі зборнікаў сваіх нацыянальных песень.

Пасля Казані наш творчы калектыў выступіў у сталіцы Удмурцкай рэспублікі — Іжэўску, які праславіўся цудоўнымі матацыкламі, што можна сустрэць у любым кутку нашай Радзімы.

З кожным днём гастрольная паездка рабілася ўсё больш цікавай. Мы наведалі гарады: Іошкар-Ала ў Марыйскай рэспубліцы, сталіцу Мардоўскай рэспублікі — Саранск, а таксама Чэбаксары, Канаш і Шумерлю Чувашскай рэспублікі.

Самай хвалюючай была творчая сустрэча капэлы з працоўнымі сталіцы Чувашыі Чэбаксары. У вялікую залу філармоніі, дзе адбыўся канцэрт, нас прыйшлі вітаць хлебам-соллю па старадаўняму звычаю артысты Чувашскага хору. Яны былі апрануты ў прыгожыя нацыянальныя касцюмы.

Ад імя гаспадароў выступіў дырэктар філармоніі П. Ванюшын.

— Слухаючы беларускія песні, — сказаў ён, — бачыш ваш цудоўны край блакітных азёр і рэк, вашы дубравы і пушчы, ваш гераічны народ.

Прысутныя на канцэрце двойчы прымусілі праспяваць чувашскую народную песню «Пра зайку», выкананую намі на чувашскай мове.

Нам хацелася шырэй пазнаёміць братнія народы Савецкага Паволжжа з беларускім нацыянальным музычным мастацтвам. Канцэртная праграма пачыналася гераічнай кантатай А. Багатырова «Леніну слава» (словы Я. Коласа), у якой услаўляюцца наша Камуністычная партыя і яе заснавальнік Ул. І. Ленін, наш вялікі савецкі народ. Мы выконвалі многа беларускіх народных песень, песень пра гераічных партызан, якія змагаліся ў цяжкія гады вайны супраць фашысцкіх захопнікаў. Ледзь не танцавала ўся зала, слухаючы вясёлую, жыццярадасную песню С. Палонскага «Вечарынка ў калгасе» на словы Я. Купалы.

Дзе б мы ні выступалі, нас усюды сустракалі спрыяльна, цёпла і па-братэрску. Мы пазнаёмілі слухачоў са сваім нацыянальным мастацтвам і прывезлі з паездкі шмат пасеннага багацця братніх савецкіх народаў. Сустрэчы з рабочымі, студэнтамі, работнікамі мастацтва, экскурсіі па памятных месцах — усё гэта ўзбагаціла нас, пашырыла кругагляд. Надоўга застанецца ў памяці гэтая гастрольная паездка, якая з'явілася вялікім і яркім святам дружбы беларускага народа з іншымі народамі нашай Айчыны.

Міхаіл ШУМАНСКІ,
саліст Акадэмічнай харавой капэлы БССР, заслужаны артыст рэспублікі.

РЭПАРТАЖ

У КРАЙ ПОДЗВІГУ

Ніколі не забудуцца гэтыя сонечныя веснавыя дні.

Сёння яшчэ студэнты, яны ажыўлена абмяркоўваюць свае дыпломныя праекты, а праз месяц перад імі, спецыялістамі сельскагаспадарчай вытворчасці, шырока расчыняцца дзверы ў вялікае жыццё.

Іосіф Насевіч, Анатоль Міранкоў, Уладзімір Шляхціч, Фёдар Віяленці, Уладзімір Гурчанка... іх дванаццаць—маладых выпускнікоў Беларускага інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Верныя свайму патрыятычнаму абавязку, яны заявілі аб сваім жаданні паехаць на адзін з рашаючых участкаў вялікага фронта барацьбы за камунізм, у легендарны край камсамольскага подзвігу, туды, дзе кожны ранак чуцен рокат магутных трактароў і камбайнаў, дзе на неабсяжных прасторах шапоча густая збажына, а вечарамі лунаюць звонкія дзявочыя песні.

Яны хвалюючыся пісалі свае заявы, запэўняючы ў іх партыю і камсамол, што не пашкадуюць сіл, каб дапамагчы хутчэй стварыць у краіне багацце прадуктаў сельскай гаспадаркі.

Вось яны, маладыя людзі 60-х гадоў XX стагоддзя, нашы сучаснікі. У гэтых звычайных беларускіх хлопцаў амаль што аднолькавыя біяграфіі: школа, камсамол, інстытут. Іх сапраўднае працоўнае жыццё толькі яшчэ пачынаецца. Маладыя энтузіясты—не навічкі на цаліне. Чатыры гады ўзапар яны ездзілі туды працаваць па пуцёўках камсамола. І добра працавалі. Бо нездарма кіраўнікі саўгаса «Краснасельскі» Калінінскага раёна Цаліна-градскай вобласці ў пісьме на імя дырэкцыі інстытута запрашалі іх на пастаянную работу.

Яны добра ведаюць, што іх дарога не ўсыпана ружамі. Яна поўная барацьбы, клопатаў, цяжкіх здзяйсненняў. Колькі ім год? Ды ўсяго 22—24. І калі ж, як не цяпер выпрабаваць сябе на сапраўднай цяжкай справе?

— Ну, а бацькі,—пытаемся мы,—як яны глядзяць на ваша рашэнне, не пярэчаць, каб ехалі?

— Мы з Валодзем разам у школе вучыліся,—адказвае Анатоль Міранкоў,—за адной партай сядзелі, затым у інстытут паступілі. Разам вырашылі і на цаліну ехаць. Мая маці, яна ў калгасе працуе, адразу мяне зразумела,—і дадаў, сарамліва ўсміхаючыся:—Толькі сказала, што вельмі ўжо далёка еду, пісем доўга давядзецца чакаць.

— Мае бацькі таксама добрую справу заўсёды падтрымаюць,— з гонарам сказаў яго сябра Уладзімір Шляхціч.

Мы падумалі: і сапраўды, ці ж маглі яны, настаўнікі сельскай сярэдняй школы, якія ўсё сваё жыццё прысвяцілі выхаванню нашага маладога пакалення, забараніць сыну ехаць туды, куды кліча яго юнацтва.

— Ведаеце, — сказаў раптам Фёдар Віяленці, хітра прыжмурыўшы вока.—Горш за ўсіх будзе Насевічу. Ён жа не адзін едзе...

Іосіф Насевіч, прысадзісты здаравяка, з адкрытым дабрадушным тварам, усміхнуўся:

— Гэта яны на маё сямейнае становішча намякаюць. Жанаты я.

— А жонка ваша, прабачце, вучыцца ці працуе?

— Яна медыцынскае вучылішча скончыла. Працуе медсястрой. Адным словам, як і жонка Юрыя Гагарына,—дадаў ён пад адабральны смех сваіх таварышаў.—Мы з ёю вырашылі разам на цаліну ехаць.

...Сёння яны рыхтуюцца да абароны дыпломаў. Але ўжо цяпер іх хвалююць заўтрашнія справы. Бо яны прыедуць на цаліну інжынерамі-механікамі, а гэта значыць, што трэба глядзець далей, шырэй. І яны горача абмяркоўваюць сваю будучую працу, будуюць смелыя творчыя планы.

Імкліва крочыць па нашай краіне трэці год сямігодкі. Наперадзе многа слаўных спраў. Наша моладзь, камсамольцы, якія ідуць на цяжкасці, гатовы ўзяць не толькі любыя перашкоды, але і паказаць узоры самаадданай працы.

Шчаслівай вам дарогі і вялікіх поспехаў, дарагія сябры, у паходзе да новых рубяжоў, дасягненняў і перамог!

Няхай пажаданнем на дарогу вам будуць пранікнёныя словы Мікіты Сяргеевіча Хрушчова: «Пажадаем юным патрыётам выбіраць правільныя працоўныя шляхі, якія вядуць да шчасця, да камунізма».

Ул. ЛАЎРОЎ.

На здымку: група выпускнікоў Інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі, якія пасля заканчэння едуць працаваць у Цалінны край. Злева направа: Анатоль **Міранкоў,** Іосіф **Насевіч,** Ігар **Малышаў,** Уладзімір **Гурчанка,** Дзмітрый **Грачак.**

Фота **М. Рубінштэйна.**

САЛІГОРСКІ ВАЛЬС

— А зараз паслухайце «Вячэрнюю песню», — аб'яўляе вядучы.

— Выконваюць салісткі Ларыса Лаўчыц і Вера Жако.

Салігорцы ўважліва слухаюць, як спяваюць удзельніцы мастацкай самадзейнасці. Песня закончана. У зале выбухаюць апладысменты.

Каго ж так шчыра ўзнагароджваюць апладысментамі? Сваіх жа сяброў па рабоце. Ларыса Лаўчыц — рознарабочая УНР-122, Вера Жако выхавацельніца дзіцячага сада. Абедзьве яны свой вольны час аддаюць падрыхтоўцы да выступленняў на клубнай сцэне.

Сярод будаўнікоў і гарнякоў знайшлося многа людзей з артыстычнымі здольнасцямі. Добрымі салістамі паказалі сябе домакіраўнік Віктар Бабанцаў і прыбіральшчыца клуба будаўнікоў Марыя Шпакава. Актыўныя ўдзельнікі хору рознарабочыя УНР-123 Раіса Лобач, тэхнолаг хлебазавода Яўгенія Даўгалевіч.

Гурткі мастацкай самадзейнасці трымаюць сувязь з пачынаючымі паэтамі і самадзейнымі кампазітарамі. Хор падрыхтаваў да свята Першага мая «Салігорскі вальс», напісаны баяністам клуба Якавам Перапечкам на словы пачынаючага паэта Аляксея Кур'яна, а таксама «Песню салігорскіх шахцёраў» самадзейнага кампізатара Яравога на словы старшыні заўкома калійнага камбіната Мікалая Чураева.

Пры клубе будаўнікоў створаны і драматычны гурток, у якім таксама актыўна ўдзельнічаюць рабочыя. Добрую ацэнку атрымаў рабочы солевага млына Васіль Пашкін, які іграе Назара Стадолю ў аднайменнай п'есе і Серафіма Чайку ў «Кухарцы» А. Сафронава.

Майстар завода жалезабетонных вырабаў Валерый Корзун з поспехам выконвае ролю Кабзара ў «Назары Стадолі» і дзеда Слівы — у п'есе А. Сафронава. Матарысцы воданапорнай станцыі Алене Кузьмінічне Голдзінавай 54 гады. Але ўзрост — не перашкода для выступленняў на сцэне. Яна ўдзельнічае ва ўсіх спектаклях, пастаўленых драматычным гуртком.

Створаны пры клубе будаўнікоў ансамбль песні і танца ў святочныя дні выступіць перад салігорцамі з шырокай канцэртнай праграмай.

С. СЯМЁНАЎ.

ПЛЁННАЯ САДРУЖНАСЦЬ

У Магілёве прызвычаіліся ўжо да таго, што тэатральны калектыў педагагічнага інстытута мае ў сваім рэпертуары сучасныя п'есы. У мінулым годзе гледачам былі паказаны такія цікавыя спектаклі, як «Кухарка» А. Сафронава і «Нявроўны бой» В. Розава. І вось зусім нядаўна мы ўбачылі на сцэне інстытута «Кветкі жывыя» М. Пагодзіна. Сваю працу калектыў прысвяціў 91-й гадавіне з дня нараджэння Ул. І. Леніна.

Ставіў спектакль акцёр Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра С. Каленскі, які працуе з калектывам ужо два гады.

На гэты раз ён выступіў не толькі як рэжысёр, але і акцёр. Добра разумеючы, што ўдзельнікам маладога калектыву вельмі цяжка стварыць вобраз Ул. І. Леніна, С. Каленскі ўзяў гэтую адказную задачу на сябе. Ён падтрымаў выдатную ініцыятыву акцёраў Тэатра ім. Я. Купалы і таксама выступіў у спектаклі самадзейнага тэатра.

Галоўны рэжысёр Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра Б. Лур'е, рэжысёр таго ж тэатра А. Раеўскі, артысты М. Бярозкін, Н. Акульшына, Н. Фаворская, якія прысутнічалі на праглядах, выказалі слушныя заўвагі.

Спектакль афармлены мастаком М. Валахавым. Музычнае афармленне — А. Багрычава.

З гэтай прэм'ерай калектыў прыме ўдзел у «Тэатральнай вясне», якую арганізуе абласны аддзел культуры.

В. АТРАШКЕВІЧ.

Магілёў.

Героі нашых дзён

ЧАЛАВЕК ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

Хораша цяпер у вёсцы: маладымі лісточкамі пакрыліся дрэвы, зялёны пушысты дыван расцілаецца на палях азіміны. Маладым, свежым і нечым ласкавым павявае ад гэтых палёў і ад празрыста-блакітнага, залітага сонцам неба, дзе высока-высока ў паветры трапечуць, заліваючыся песняй, жаўрукі.

Вясна! Шмат у гэтыя дні працы ў калгаснікаў. Толькі паспявай упраўляцца. І таму рана ўстаюць цяпер у вёсцы і позна кладуцца спаць.

Але больш за ўсё клопату, вядома, у старшыні.

У гэтыя веснавыя дні мне давялося пабываць у калгасе «Новы свет» Капыльскага раёна, дзе ўпершыню быў я гадоў восем назад.

Старшыню калгаса Сцяпана Сцяпанавіча Кандыбовіча я сустрэў на будоўлі міжкалгаснай бальніцы. Ён вельмі змяніўся. Гады яшчэ глыбей акрэслілі зморшчыны на яго твары. Валасы на галаве і нават бровы зусім пабялелі. І толькі вочы ранейшыя—блакітныя, вясёлыя. І ўвесь ён такі ж рухавы, імклівы, неспакойны.

— Так, даўно мы не сустракаліся, — сказаў ён задуменна.

— А што новага ў вас за гэтыя гады? — спытаўся я.

— Будуемся ўсё, расцём. У той год, калі ў нас былі, у Русаках кароўнік новы закладвалі. Памятаеце, на чыстым полі? А цяпер там цэлы жывёлагадоўчы гарадок.

Ён памаўчаў крыху, відаць, збіраючыся з думкамі, а потым з незатоеным гонарам у голасе гаварыў далей:

— У Старыцы новы круглы свінарнік пабудавалі, гараж, рамонтную майстэрню. У Андросаўшчыне — клуб, лазню, гумно. У нас, дарэчы, клуб і лазня ёсць у кожнай брыгадзе: восем брыгад, восем клубаў і ў кожным тэлевізар. У пяцьдзесят дзевятым далучыўся да нас суседні калгас імя Чапаева. Цяпер і там вядзём будаўніцтва — цагляны кароўнік заклалі. На ўсіх фермах — водаправод.

— А вунь там, за вёскаю, каля лесу, бачыце, бялее будынак? — Сцяпан Сцяпанавіч паказаў у бок Русакоў. — Гэта наша школа-адзінаццацігодка. Калгас будаваў. Два гады ўжо ў ёй дзеці вучацца. Ёсць у іх і добры прысядзібны ўчастак для доследаў, і добра абсталяваныя сталярная і слясарная майстэрні.

Да будаўнічай пляцоўкі падкаціла машына з бутавым каменем для фундамента. З кабіны выскачыў малады, з абветраным тварам мужчына.

— Віншую, таварышы! — крыкнуў ён на хаду. — Толькі што па радыё перадалі: інтэрвенты разгромлены, скінуты ў мора.

І ўсе зразумелі, што шафёр гаварыў пра інтэрвентаў на Кубе. Усе горача паціскалі яму руку.

Радасная вестка выклікала ў людзей добры настрой, нарадзіла шмат успамінаў.

Успомнілі, як два гады назад прыязджалі амерыканскія турысты. Дваццаць тры чалавекі. Хадзілі на фермы, глядзелі, здзіўляліся.

Потым сабраліся ў клубе. Сцяпан Кандыбовіч расказаў ім пра калгас.

Гасцей цікавіла:

— Якім чынам вы, пажылы ўжо чалавек, кіруеце такой вялікай гаспадаркай?

— Вы аграном, заатэхнік? Якая ў вас адукацыя?

— Як гэта могуць трактары належаць усім калгаснікам?

— Колькі ў калгасе беспрацоўных?

Многія пытанні выклікалі вясёлы смех прысутных.

Сярод турыстаў быў адзін родам з суседняй вёскі Пятрылава — Яфім Сіняковіч. Паехаў ён у Амерыку яшчэ ў 1910 годзе. Здзіўляўся, бадай, больш за ўсіх. Уласным вачам не верыў. Не думаў, кажа, не марыў, што такое ўбачу.

Аказалася, у Сіняковіча ў Старыцы пляменнік па сястры — калгасны пастух Міхаіл Клямяневіч Каляда. Запрасіў ён дзядзьку-амерыканца ў госці. Жонка Каляды — Юлія Паўлаўна з такога выпадку начапіла ўсе свае ўзнагароды: ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалі. Амерыканец пытаецца: хто гэтая жанчына з узнагародамі? А калгасны пастух, не міргнуўшы вокам, знаёміць дзядзьку са сваёй заслужанай жонкаю.

> **Пятро ПРЫХОДЗЬКА**
>
> **І ўсе убачылі народы...**
>
> **Як і раней — усё такое ж:**
> **Лугі, прастор шырокіх ніў,**
> **У садзе дрэўца маладое,**
> **Што ты нядаўна пасадзіў.**
>
> **Шпакі ўладкоўваюцца дбайна,**
> **Шуміць над рэчкаю сасна...**
> **Чаму ж такою незвычайнай**
> **Нам стала гэтая вясна?**
>
> **Бо светлым красавіцкім ранкам,**
> **Калі сады 'шчэ не цвілі,**
> **Раптоўна бліснула маланка**
> **У неба сіняе з зямлі, —**
>
> **Адважны сын краіны роднай**
> **Адкрыў дарогу у Сусвет.**
> **І ўсе убачылі народы**
> **Той мірнай бліскавіцы след.**

— О, вы, напэўна, вялікі начальнік у калгасе ці ў Саветах? — пацікавіўся Сіняковіч.

— А як жа, — адказала гаспадыня, — даяркай працую. Гэта вельмі ганаровая ў нас пасада.

Сустрэўся Сіняковіч і са старым знаёмым — Кузьмой Пракапеням. У юнацкія гады яны разам у памешчыка жывёлу пасвілі. Пракапеня — глуханямы ад роду, але вельмі кемлівы чалавек. Паказвае ён амерыканцу: маўляў, як жывеш? А той тлумачыць: працаваў і на шахтах, і на будаўніцтве дарог, а потым уладкаваўся нядрэнна — электрыкам. Два сыны ёсць, таксама працуюць. Але ў будучыні ўпэўненасці няма — беспрацоўе ў Амерыцы вялікае. І радзіма далёка, сумна без яе, нудна. Кузьма амерыканца ў госці паклікаў: паглядзі, як жыве калгасны конюх. Нядрэнна жыве: свой прасторны дом, сад у квецені, а на стале, што тваёй душы хочацца — ёсць і выпіць і закусіць.

На развітанне і госці і гаспадары пажадалі адзін аднаму мірнага шчаслівага жыцця.

— А што нам з імі дзяліць?— зазначыў Каляда. — Такія ж людзі, як і мы.

— Розныя людзі ў Амерыцы жывуць, Кузьма Іванавіч, — папраўіў яго Кандыбовіч.

— Капіталістам, вядома, вайна патрэбна, а навошта яна простаму амерыканцу? Вось няхай яны і будуюць жыццё па-нашаму,—не супакойваўся стары.

— А гэта іх справа. Прыйдзе час—зразумеюць і яны, як кубінцы зразумелі, на чыім баку праўда.

Мы доўга яшчэ гутарылі. Гаварылі пра Амерыку і амерыканцаў, пра Кубу і яе свабодалюбны народ, пра нашу цудоўную Радзіму, пра Юрыя Гагарына, пра партыю камуністаў.

— Вакол бальніцы пасадзім сад, —сказаў Сцяпан Сцяпанавіч,—разаб'ём парк. На будучы год пабудуем тут жылыя дамы для ўрачоў і абслугоўваючага персаналу. А яшчэ праз два—тры гады вунь у тым сасняку свой калгасны дом адпачынку адкрыем.

Кандыбовіч захапіўся марамі, вочы яго іскрыліся радасцю. І мне менавіта ў гэты момант стала зразумелай крыніца гэтай радасці: чалавек жыве для людзей, для іх шчасця, і ў гэтым увесь сэнс яго жыцця.

На другі дзень Кандыбовіч вырашыў паехаць у падшэфны калгас «Шлях камуны».

— Можа пачакалі б да канца сяўбы, Сцяпан Сцяпанавіч?—сказаў хтосьці з членаў праўлення.— Самі засеем, тады і дапамагаць будзем.

— Дапамагаць трэба своечасова,—адрэзаў Кандыбовіч.—А ў нас нічога страшнага не здарыцца, калі я на адзін дзень адлучуся. Аграном ёсць—яму сяўбою кіраваць. Заатэхнік на фермах мяне падменіць. А мы вось з Фросяй паглядзім, што ў нашых падшэфных робіцца, у чым ім наша дапамога патрэбна.

Лепшая свінарка калгаса Фрося Захарык, дзяўчына гадоў дваццаці, усміхнулася:

— Раскажу ім пра свае «сакрэты».

Старшыню калгаса «Шлях камуны» Івана Сцяпанавіча Лебедзя госці засталі ў калгаснай канцылярыі. Гаспадар — яшчэ малады, але ўжо лысаваты чалавек, былы інструктар райкома партыі, узрадаваўся, але дапамогі прасіць не спяшаўся.

— У насенні маеце патрэбу?— спытаў у яго Кандыбовіч.

— Збожжавыя ды і іншыя культуры ў нас ёсць, будзе чым засеяць палі. І насенне нядрэннае. А вось бульба не вельмі важная. Добра было б памяняць з вамі на гатунковую.

Пабывалі на палях і фермах. Шмат добрых парад даў Сцяпан Сцяпанавіч маладому і яшчэ нявопытнаму старшыні мясцовага калгаса. Гутарылі госці з даяркамі, свінаркамі, цялятніцамі. Параілі ім арганізаваць на ферме канвеер: свінаматак і парасят-сысункоў няхай даглядае адна свінарка, ад'ёмышаў—другая, а адкорм вядзе трэцяя. Палепшыць трэба ўлік выдаткавання кармоў, а то рацыёны ў «Шляху камуны» не горшыя, чым у «Новым свеце», а прырост свіней у некалькі разоў ніжэйшы.

— Свінні ў вас дрэнныя, іх трэба здаваць на мяса, — гаварыў Кандыбовіч,—а мы вам у замен дадзім галоў пяцьдзесят нашых чорна-стракатых. Цудоўная парода.

Госці параілі гаспадарам на месцы перапрацоўваць малочную прадукцыю: заўсёды будзе свежы здгон для цялят і парасят. Трэба таксама замяніць усе аднаконныя павозкі на пароконныя—гэта таксама вельмі выгадна: у два разы менш будзе занята людзей на транспартных работах.

Увечары прыехалі да новабудоўлі.

— Вось тут клуб будзе,—сказаў Лебедзь.—Да Кастрычніцкага свята думаем закончыць. Цэглу ўжо выкупілі, камень для фундамента падвезлі. Цяпер лес са Старыцкага лясніцтва трэба вывозіць. Добра было б на вашай пілараме яго распілаваць, Сцяпан Сцяпанавіч.

— Распілуем вам лес, распілуем,—ахвотна згаджаўся Кандыбовіч.—Толькі хутчэй клуб канчайце. Прыедзем да вас на свята, і каб абавязкова ў новы клуб.

На другі дзень Сцяпан Сцяпанавіч дакладваў членам праўлення пра вынікі сваёй паездкі. Усе яго прапановы па аказанню дапамогі падшэфнаму калгасу былі прыняты аднагалосна.

Сакратар калгаснай партарганізацыі Іван Коршук, ён жа і брыгадзір пятай брыгады, сказаў:

— Трэба было б тыдні на два, а то і на месяц камандзіраваць у падшэфны калгас нашага заатэхніка, на тыдзень-другі—бухгалтара, лепшых жывёлаводаў.

І гэтая прапанова была прынята. Дапамагчы адстаючым навесці парадак з заатэхнічным улікам, з нарміраваннем працы, перадаць ім свой вопыт у арганізацыі працы—хто гэта можа зрабіць лепш, чым спецыялісты і самі перадавікі?

А потым доўга спрачаліся аб увядзенні гаспадарчага разліку, гаварылі пра тое, што калгасу абавязкова патрэбен электразваршчык і газазваршчык, токар і аўтамеханік, што трэба рыхтаваць спецыялістаў з ліку тых калгаснікаў, якія закончылі дзесяцігодку.

Пра ход веснавой сяўбы даложыў аграном Звераў Усё ідзе па плану. Да Першага мая збожжавыя, лён і цукровыя буракі будуць пасеяны. Насенне кукурузы завезена. Кукурузныя сеялкі да сяўбы гатовы.

Сцяпан Сцяпанавіч уважліва выслухаў кожнага і моўчкі рабіў паметкі ў сваёй запісной кніжцы.

Я глядзеў на яго і думаў, якое добрае сэрца ў гэтага чалавека, як моцна трэба любіць людзей і жыццё, каб у яго пяцьдзесят восем год заставацца такім бадзёрым, энергічным і ўсяго сябе да рэшты аддаваць народу.

Мне здавалася, што такім пачуццём напоўнены і члены праўлення—камуністы, камсамольцы і беспартыйныя — яго аднадумцы, яго таварышы па рабоце.

І толькі жонка яго—Антаніна Андрэеўна, занепакоеная стомленым выглядам свайго мужа, бурчыць вечарамі:

— Ішоў бы ты ўжо, на пенсію Сцёпачка. І навошта табе столькі клопату ў твае гады? Навошта табе столькі будаўніцтва распачынаць? Хто цябе прымушае?

— Жыццё патрабуе, Тоня. Жыццё кліча!

А. САШЫН.

Пра самае галоўнае

Два тыдні ездзілі мы разам з нашымі сябрамі-масквічамі па гарадах братняй Літвы, Латвіі і Эстоніі напярэдадні канферэнцыі тэатральных крытыкаў. І куды б мы ні заходзілі, дзе б ні сустракаліся з дзеячамі мастацтва і гледачамі Прыбалтыкі, усюды адчувалі пачуццё вялікай дружбы нашых народаў, якія ў адзінай сям'і будуюць камунізм. Шчырымі пачуццямі братняй дружбы была прасякнута і праца III міжрэспубліканскай тэатразнаўчай канферэнцыі, якая праходзіла ў Вільнюсе.

Канферэнцыя выклікала зацікаўленасць грамадскасці літоўскай сталіцы. У ёй, апрача тэатральных крытыкаў і музыказнаўцаў, удзельнічалі рэжысёры, мастакі, драматургі, акцёры. На канферэнцыі абмеркаваны надзённыя пытанні тэатральнага мастацтва.

І як бы ні захаплялі нас класічныя творы і гістарычныя п'есы, больш за ўсё ўздзейнічае на гледача спектакль, у якім на сцэну выходзяць нашы сучаснікі, занятыя вялікімі справамі свайго народа.

Сучаснасць — душа тэатра! Гэта лейтматыў усёй канферэнцыі. Сучаснасць спрыяла творчым узлётам і нашага беларускага тэатральнага мастацтва. Аб гэтым пераканальна гаварыў у сваім дакладзе кандыдат мастацтвазнаўства Ул. Няфёд.

Нашы гледачы чакаюць ад майстроў сцэны больш глыбокіх твораў на тэмы сучаснасці, смелых, яркіх вобразаў. Вельмі мала ў нас яшчэ спектакляў, прасякнутых рамантыкай працоўных спраў, подзвігаў, якія творыць савецкі чалавек. На сцэну трапляюць яшчэ так званыя «сярэднія», часам надуманыя п'есы. Іх героі не могуць сказаць новага слова гледачам.

Поспех сучаснага спектакля вызначае не толькі яго тэма, канфлікты, вобразы і характары, але і новыя сцэнічныя прыёмы, сучасны стыль. Аб гэтых пытаннях гаварыў у сваім дакладзе літоўскі крытык С. Сегал. Нават класічная п'еса можа гучаць па-сучаснаму, калі яна асветлена і прасякнута ідэямі нашага часу. Такім спектаклем з'яўляецца «Вайна і мір» у пастаноўцы рэжысёра Эдуарда Смілгіса. І наадварот «Іркуцкую гісторыю» А. Арбузава ў пастаноўцы Каўнаскага тэатра крытык лічыць банальнай, вырашанай у стылі меладрамы. Не знайшоў вернага ключа да п'есы «Провады белых начэй» рэжысёр Яунушан у Рыжскім акадэмічным тэатры драмы.

Цікавым было выступленне крытыка Г. Грыгарайціса аб працы над сучаснымі п'есамі літоўскіх тэатраў і супрацоўніцтве з драматургамі.

Эстонскія крытыкі Л. Тармас і Т.Ківіла расказалі аб нацыянальным рэпертуары сваіх тэатраў. Асаблівых поспехаў дасягнуў за пасляваенныя гады Эстонскі музычны тэатр, які паказаў 16 опер, балетаў і музычных камедый. Большасць з гэтых твораў прысвечана сучаснай тэме. Асобныя з іх ідуць з поспехам у тэатрах нашых братніх рэспублік і краін народнай дэмакратыі.

Літоўскі крытык В. Мажэйка сваё выступленне прысвяціў музычным тэатрам Літвы і Беларусі. Ён гаварыў, што лібрэта часта зніжае мастацкае гучанне спектакля. Цудоўная музыка оперы «Дачка» многа траціць з-за слабага тэксту, у якім адсутнічае сапраўдная драматургія і паэзія.

Аб мастацкім афармленні спектакляў гаварыў кандыдат мастацтвазнаўчых навук Г. Барышаў.

З цікавасцю было праслухана выступленне кандыдата філасофскіх навук музыказнаўцы А. Ладыгінай аб ролі музыкі ў драматычным спектаклі.

Канферэнцыя накіравала творчыя намаганні нашых крытыкаў і рэжысёраў, акцёраў і мастакоў на стварэнне новых сучасных спектакляў да XXII з'езду Камуністычнай партыі.

Вырашана правесці IV-ую міжрэспубліканскую канферэнцыю крытыкаў Прыбалтыйскіх рэспублік і Беларусі вясной 1962 года ў Мінску.

Ул. СТЭЛЬМАХ.
Спец. карэспандэнт «Літаратуры і мастацтва».

Мінск. Беларуская кінастудыя навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў закончыла работу па стварэнню караткаметражнай каляровай кінакарціны «Блакітная цаліна». У фільме расказваецца аб вадаёмах Беларускай ССР і іх багацьцях, аб развядзенні рыбы ў сажалках калгасаў і саўгасаў.

Аўтар сцэнарыя М. Бліснінаў, рэжысёр М. Гарбуноў, аператар В. Пужэвіч.

Дзяржынск. Працоўныя атрымалі новы будынак раённага Дома культуры. У ім ёсць глядзельная зала на 400 месц, шырокаэкранная кінаўстаноўка, прасторнае фае, пакоі для работы гурткоў.

Пінск. Артысты Народнага тэатра І. Жылевіч і Г. Сівохіна былі запрошаны ў Брэст для ўдзелу ў спектаклі «Кухарка», які паказвае Тэатр імя ЛКСМБ. У ролі Пчолкі з поспехам выступіў І. Жылевіч. Ролю Паўліны Хутарной удала выканала Г. Сівохіна. Калектыў тэатра і гледачы горача віталі артыстаў Народнага тэатра.

Дружба артыстаў тэатра з пінскім калектывам расце. Неўзабаве артысты Б. Уксусаў, Н. Ганчарэнка, С. Юркевіч выязджаюць у Пінск і будуць удзельнічаць у п'есе «Кухарка», якую паказвае гледачам Народны тэатр.

„БУЛЬБА". Танцуюць гомельскія трыкатажніцы

ЯНКУ ЖУРБЕ—80 ГОД

У гасцях у паэта

Неяк мы з паэтам Сяргеем Грахоўскім знаходзіліся ў камандзіроўцы ў Полацку. Яшчэ выязджаючы туды, прыгадалі, што паблізу Полацка ў вёсцы жыве старэйшы наш беларускі паэт Янка Журба, і вырашылі абавязкова наведаць яго. Здарылася так, што дакладнага адраса паэта мы не захапілі, але навесці даведку на месцы аказалася няцяжка. У рэдакцыі гарадской газеты нам адразу ж расказалі, як дабрацца да той вёскі.

— Лепш пешкі прайсці напрамкі, чым далёка аб'язджаць на машыне, тут усяго тры кіламетры ад горада. Пройдзеце паўз Замкавую гару, потым праз Запалоцце ў поле, і там — першая ж вёска...

Быў яркі вясновы ранак. Садкі на ўскраіне горада аж кіпелі ў вясновай квецені. Мы мінулі Замкавую гару са славутым помнікам старажытнасці — Сафійскім саборам, прайшлі галоўнай вуліцай Запалоцця — старажытнага прыгарада Полацка з акуратнымі домікамі і садкамі на крутым беразе Дзвіны, і выйшлі ў поле. Дыхнула палявым прасторам, густымі пахамі зелені і першых красак.

Прасёлак віўся між пакатых узгоркаў і неглыбокіх яроў, што збягалі да Дзвіны. Прыгажуня Дзвіна цякла побач, то хаваючыся за кручай, то раскрываючыся ва ўсёй шырыні між адхонных аксамітназялёных берагоў. Воддаль за ёй сінеў лес.

Праз колькі часу за ўзгоркам паказалася і вёска, амаль уся з новых, пасляваенная будоўлі хат, з маладымі прысадамі ўздоўж вуліц, вішаннікам і яблынькамі на агародах. Пажылая кабета з вёдрамі ішла вулачкай ад калодзежа, і мы спыталіся ў яе:

— Не скажаце нам, дзе тут жыве Янка Журба?

— Як жа не скажу, — кабета паставіла вёдры і паказала рукой: — Вунь у тым радзе крайняя хата. Там вы і знойдзеце яго.

Стары сівабароды чалавек нешта майстраваў ля хлеўчука, калі мы зайшлі ў добра ўтрамбаваны, чыста падмецены двор. Мы прывіталіся і толькі хацелі спытаць, ці дома Іван Якаўлевіч, як ляпнулі дзверы ў хаце, і на ганку мы ўбачылі шчуплую, крыху прыгорбленую постаць у карычневым гарнітуры і ў ботах. Знаёмы нам здаўна, увесь у маршчынках, твар быў павернуты да нас і свяціўся цікаўнасцю:

— Хто гэта?

— Добры дзень, дзядзька Янка! — і мы назвалі свае прозвішчы.

— О-о, даражэнькія мае,—ажывіўся Іван Якаўлевіч. — Якім гэта цудам?.. Даўно з Мінска?.. Заходзьце, заходзьце! Калі ласка, прашу... — Лёгка абмацваючы рукамі клямку дзвярэй, вушак, сцяну ў сенцах, ён павёў нас у свой пакой. Калі нехта з нас памкнуўся падтрымаць яго пад руку, ён сказаў: — Не трэба, я сам... О, я прывык...

Невялікі пакой з акном на ўсход, у садок, быў заліты ранішнім сонцам. Стол, паліца з кнігамі і газетамі ў кутку, радыёпрыёмнік на ёй, засланы пакрывалам ложак, расчыненыя дзверы ў суседні, большы, такі ж сонечны пакой. Мы звярнулі ўвагу на чамаданы на табурэтцы, як бы падрыхтаваныя ў дарогу, і Іван Якаўлевіч сказаў, што і сапраўды збіраецца ў дарогу — ён атрымаў пуцёўку на два месяцы ў санаторый пад Віцебскам.

— Раніцай заўтра прыедзе па мяне машына з Полацка... Адпачну, падлячуся крыху, а потым можна брацца і за папраўку зроку. Урачы абяцаюць з часам зрабіць аперацыю і вярнуць зрок. Няхай і не такі, як быў некалі, але буду бачыць і — што важна — здолею яшчэ папрацаваць.

З Полацкам Янку Журбу звязваюць даўнія ніці. У гэтым горадзе ў самым пачатку нашага стагоддзя ён канчаў настаўніцкую семінарыю, і першы яго верш, надрукаваны ў 1909 годзе ў газеце «Наша ніва», называўся «На беразе Дзвіны». У Полацку і цяпер жыве яго сястра, але паэту жыць у горадзе, як ён кажа, цяжкавата, не тыя гады, яго цягне вёска, улонне прыроды, цішыня, хоць ён, вядома, не цураецца людзей, наадварот, — дзе б ні жыў, знаходзіць сяброў.

— Як жа вы, дзядзька Янка, тут жывяце? — распытваем мы.

— А што мне трэба больш... З гаспадарамі я ў дружбе, з суседзямі таксама. Праўда, днямі захварэла гаспадыня, адправілі яе ў бальніцу. Дык мы ўдвух са старым гаспадаром. Але прыходзіць, дзякаваць ёй, суседка — ежу прыгатуе, прыбярэ ў хаце... Увечары прысядзеш на прызбе, падыйдуць людзі — гаворка, весела...

Іван Якаўлевіч быў у добрым гуморы, бадзёры, гаваркі. Ён аказаўся ў курсе падзей у краіне і за мяжой і ў курсе літаратурных спраў, называў прозвішчы маладых беларускіх пісьменнікаў, новыя творы. Было дзіўна, як ён сачыў за ўсім гэтым, калі не меў магчымасці чытаць уласнымі вачыма газеты і кнігі.

— Навошта ж тады радыё! — адказаў на гэта Іван Якаўлевіч.— Па-другое, нада мной шэфствуюць студэнты Полацкага педвучылішча. Раз, а то і два на тыдзень наведваюцца да мяне, чытаюць пісьмы, што я атрымліваю, газеты, а іншы раз я ім і вершык прадыктую. Ды і мясцовыя школьнікі памагаюць мне...

Потым размова зайшла пра мінулае. Паэт успомніў далёкія гады свайго настаўніцтва, работу ў Народным камісарыяце асветы БССР у першыя гады пасля грамадзянскай вайны, выданне першага зборніка вершаў «Заранкі», сустрэчы з карыфеямі беларускай літаратуры Янкам Купалам і Якубам Коласам. Вялікі жыццёвы і творчы шлях ляжаў за плячыма гэтага чалавека, вядомага нам з вучнёўскіх год паэта і педагога.

— У мяне і цяпер шмат творчых задум, — з пачуццём гаварыў ён. — І я яшчэ напішу... Як жа не пісаць, калі столькі цікавых падзей і змен у жыцці краіны!

Нам было надзвычай прыемна бачыць Янку Журбу такім энергічным, жвавым. Калі мы развітваліся, ён праводзіў нас на вуліцу і, абапёршыся адной рукой на плот, другой махаў нам услед, наказваючы:

— Перадайце прывітанне ўсім маім знаёмым у Мінску. Падзякуйце ад майго імя за тое, што не забываюць мяне, старога.

Тарас ХАДКЕВІЧ.

Шчырае віншаванне

У сувязі з юбілеем Прэзідыум СП БССР паслаў Янку Журбе прывітанне, у якім гаворыцца:

ДАРАГІ ІВАН ЯКАЎЛЕВІЧ!

Мы — малодшыя сябры Вашы і паплечнікі па літаратурнай працы, горача вітаем, ад усяго сэрца віншуем Вас, найстарэйшага нашага паэта і дзеяча беларускай культуры, з 80-годдзем з дня Вашага нараджэння.

У змрочныя часы царскай рэакцыі ўпершыню пачуўся Ваш усхваляваны голас паэта, які клікаў народ на барацьбу за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. Вы з'яўляецеся адным з тых беларускіх пісьменнікаў, хто разам з вялікімі нашымі паэтамі Янкам Купалам і Якубам Коласам закладвалі і стваралі новую беларускую літаратуру, прасякнутую народнымі думкамі і пачуццямі. Працуючы на літаратурнай ніве, Вы шмат сіл і здольнасцей аддалі справе народнай асветы. Ваша цудоўнае слова паэта, Вашу вялікую працу народнага настаўніка ведаюць і шануюць працоўныя нашай рэспублікі.

Ад усяго сэрца жадаем Вам, дарагі Іван Якаўлевіч, добрага здароўя, бадзёрасці і новых творчых поспехаў на карысць нашай Радзімы.

МЕЛОДЫІ ВЯСНЫ

У гэтыя цёплыя красавіцкія дні на вуліцах, плошчах і ў парках гарадоў рэспублікі, усюды чуваць вясёлы смех дзяцей і іх звонкія радасныя песні. І як хораша, што сёлета ў Беларусі ўпершыню вырашана правесці «Музычную вясну» для піянераў і школьнікаў, для ўсіх маленькіх грамадзян нашай рэспублікі. Гэта выкліча ў іх яшчэ большую цікавасць да багатай класічнай спадчыны і музычна-песеннай творчасці нацыянальных кампазітараў, паспрыяе эстэтычнаму выхаванню падрастаючага пакалення.

У Мінску дзіцячую «Музычную вясну» першымі адкрылі Ленінскі і Фрунзенскі райкомы камсамола з удзелам членаў кампазітарскай арганізацыі.

У госці да дзяцей прыйшлі кампазітары Я. Цікоцкі, Г. Вагнер, В. Жубінская, музыказнаўца І. Нісневіч, а таксама салісты-выканаўцы. Юным слухачам было цікава даведацца аб тым, што новага напісалі для іх беларускія кампазітары, і тут жа пазнаёміцца з гэтымі музычнымі навінкамі. У прыватнасці, прысутныя пачулі новую песню аб Леніне, створаную Я. Цікоцкім, і песню пра савецкага героя-касманаўта, аўтарам якой з'яўляецца Г. Вагнер.

Гэтымі днямі адкрылася «Музычная вясна» і для барысаўскіх школьнікаў. Школа № 9 Барысава гэтай падзеі прысвяціла збор піянерскай дружыны, запрасіўшы на яго дэлегацыі вучняў з усіх гарадскіх школ. Дзеці ўпершыню праслухалі ў выкананні салістак радыё В. Фурс і М. Марозавай песні з новага вакальнага цыкла В. Жубінскай. Сярод іх: «Школьны званок», «Вясновая», «Канькі». Пасля выступалі вучні мясцовай музычнай школы, якія выканалі фартэпіянныя і вакальныя творы Ул. Алоўнікава, Р. Пукста, А. Клумава.

У сярэдзіне мая ў беларускай сталіцы адбудзецца вялікае гарадское музычнае свята для дзяцей. У ім прымуць удзел як прафесіянальныя, так і самадзейныя музычныя калектывы. На гэтых урачыстасцях, апрача невялікіх твораў музыкі, прысвечаных жыццю шчаслівага савецкага юнацтва, прагучаць кантата П. Падкавырава «Піянерскі касцёр міру» і новы сімфанічны твор Г. Вагнера— праграмная піянерская сюіта.

Паказвае сталічная самадзейнасць

У Тэатры оперы і балета адбыўся заключны канцэрт агляду мастацкай самадзейнасці прадпрыемстваў, будоўляў і ўстаноў Мінска.

Разнастайная і цікавая праграма пачалася выступленнем харавой капэлы Палаца культуры прафсаюзаў пад кіраўніцтвам І. Кліёнскага.

Наогул мастацкія калектывы Палаца культуры прафсаюзаў былі паказаны ў канцэрце даволі шырока. Акрамя сімфанічнага аркестра і харавой капэлы прысутныя цёпла сустрэлі выступленне эстраднага аркестра, ансамбля народных інструментаў і вялікай групы салістаў.

Разнастайна было прадстаўлена ў канцэрце танцавальнае мастацтва. У рэпертуары танцавальных калектываў тонкасуконнага камбіната, Дома культуры трактарнага завода, электрамеханічнага завода, Дома культуры Мінскага аўтазавода, Дома культуры мясцовай прамысловасці ўвайшлі беларуская танцавальная сюіта «Ураджайная», народны танец «Юрачка», «Украінская пляска», румынскі жартоўны танец «Бэтута», «Салдацкая пляска», руская кадрыля.

Жаночы вакальны ансамбль камвольнага камбіната пад кіраўніцтвам Е. Рэутовіча пазнаёміў слухачоў з песняй самадзейнага кампазітара Коньшына «Рэчыцкая-лірычная».

Заключны канцэрт паказаў што за апошні час значна ўзрасло майстэрства ўдзельнікаў самадзейнасці, для якіх мастацтва стала сапраўды другой прафесіяй.

Г. ЮР'ЕЎ.

Не, цяпер ніхто не скажа:
— Прападзі ты, доля наша!
Глянь у хату, выйдзі ў поле:
Сонцам ззяе наша доля.

Сяргей ДЗЯРГАЙ.

ПАСЛЯ ПРАЦЫ — ВУЧОБА

Пройдзе нямнога часу і мантажніца Мінскага радыёзавода, член брыгады камуністычнай працы Ала Царык абароніць дыплом у Маскоўскім паліграфічным інстытуце.

Фота Ул. Крука.

Сузор'е талентаў

Вучоба ў Беларускім дзяржаўным тэатральна-мастацкім інстытуце — гэта падрыхтоўка да сталага жыцця ў мастацтве. З інстытута выйшлі на самастойную дарогу ўжо многія артысты, рэжысёры, мастакі, скульптары, графікі. Мы добра ведаем імёны гэтых людзей, ганарымся імі, а яшчэ ўчора яны былі студэнтамі.

Першы выпуск акцёрскага факультэта адбыўся ў 1949 г. За гэты час ужо адзінаццаць разоў пакідалі выхаванцы родную вышэйшую навучальную ўстанову. 180 акцёраў—вучняў прафесара К. Саннікава, дацэнта Д. Арлова іграюць цяпер на сцэне старэйшага Беларускага драматычнага тэатра імя Янкі Купалы, Тэатра юнага гледача, гродзенскага, бабруйскага і іншых тэатральных калектываў рэспублікі. На змену выпускнікам прыходзяць новыя студэнты. Яны набываюць новыя веды, майстэрства і выходзяць на самастойную творчую дарогу.

З прыходам вясны ў інстытуце настае гарачая пара. Не за гарамі дзяржаўныя экзамены, абарона дыплома, а там і чарговы выпуск. Вельмі добра апраўдала сябе практыка накіравання цэлага курса выпускнікоў у адзін які-небудзь тэатр. Відома, што Беларускі тэатр юнага гледача ўкамплектаваны з выхаванцаў інстытута.

Сёлета студэнты, якія займаюцца пад кіраўніцтвам народнага артыста БССР Д. Арлова, уступяць у калектыў драматычнага Тэатра імя Якуба Коласа не з «голымі рукамі», а з трыма работамі. Яны рыхтуюць у пастаноўцы Д. Арлова ў якасці дыпломных спектакляў п'есы «Дзеці сонца» М. Горкага, «Дванаццатая ноч» В. Шэкспіра і «Няроўны бой» В. Розава. «Дзеці сонца» і «Няроўны бой» на беларускай мове.

Шмат год працуе Д. Арлоў у інстытуце. Ён не шкадуе ні часу, ні сіл, каб перадаць свае веды і вопыт моладзі. Нядаўна па мінскаму тэлебачанню ішла перадача, прысвечаная творчасці майстра сцэны. Ва ўрыўках з п'ес народны артыст іграў побач са сваімі вучнямі. І ў дыпломным спектаклі «Дванаццатая ноч» Д. Арлоў выступае ў сваёй любімай ролі Мальволіо.

Добра адгукаюцца выпускнікі і студэнты аб сваім настаўніку прафесару К. Саннікаву. Ён аддаў шмат энергіі выхаванню М. Захарэвіч, Г. Ваксман, В. Тарасава і іншых маладых артыстаў, якія з поспехам выступаюць у Тэатры імя Янкі Купалы.

З 1953 г. профіль інстытута пашырыўся, ён пачаў рыхтаваць не толькі артыстаў, але і мастакоў. У якасці педагогаў сюды, на мастацкі факультэт, прыйшлі В. Волкаў, А. Глебаў, А. Марыкс, А. Бембель. Яшчэ ў час навучання жывапісцы, скульптары і графікі паказвалі свае работы на рэспубліканскіх выстаўках. А сёння ў многіх маладых мастакоў ёсць свае творчыя майстэрні. Вучань А. Бембеля — А. Анікейчык ужо сам выкладае ў інстытуце, рыхтуе маладых скульптараў. Працуюць педагогамі на мастацкім факультэце і іншыя выхаванцы інстытута—В. Грамыка, Ф. Бараноўскі, а на акцёрскім — Э. Герасімовіч і А. Бутакоў.

У гэтыя веснавыя дні дыпломнікаў мастацкага факультэта часцей за ўсё застанеш у мансардах аднаго з выставачных будынкаў на праспекце Сталіна, або ў самім інстытуце, дзе скульптарам і графікам выдзелены часовыя месцы для працы.

Студэнт-выпускнік скульптурнага аддзялення Валодзя Лятун, адзін з чатырох, што скончылі інстытут сёлета, месіць у руках мяккую, падатлівую гліну і кожную хвіліну перапыняе нашу размову, каб яшчэ і яшчэ раз падыйсці да свайго любімца і падправіць лінію на твары атлета або надаць большую выразнасць магутным біцэпсам маладога спартсмена. Спартыўная тэма даўно вабіць Ул. Летуна, ён часта наведвае спаборніцтвы, дзе маладосць дэманструе сваю сілу. Сам мастак таксама займаецца спортам. Выхаванец сельскай школы на Уздзеншчыне, Лятун яшчэ ў вёсцы марыў аб скульптуры і сваёй настойлівасцю дамогся пастаўленай мэты. Адзінаццаць год вучобы спачатку ў Мінскім мастацкім вучылішчы, потым у інстытуце прынеслі свой плён.

Яшчэ студэнтам, у садружнасці з іншымі маладымі скульптарамі, Ул. Лятун зрабіў скульптурныя партрэты рабочых. Яны ўпрыгожваюць цяпер тэрыторыю Мінскага аўтамабільнага завода. Выпускнік А. Уральскі лепіць статую афрыканскай жанчыны з дзіцём, а яго таварыш па курсу А. Дзямянаў тэмай сваёй дыпломнай работы выбраў вобраз асушальніка балот — меліяратара.

Увечары ў памяшканні інстытута поўна людзей, якія па сваім узросту ўжо даўно забыліся пра «студэнцкую маладосць». Гэта і не студэнты, а рабочыя, інжынеры, служачыя Мінска. Сюды іх прывяла любоў да жывапісу. Пад кіраўніцтвам вопытных мастакоў некалькі разоў на тыдзень, у вольныя ад працы гадзіны, яны займаюцца на вячэрніх курсах малявання. І ўжо само існаванне гэтых курсаў на зусім добраахвотных пачатках гаворыць аб непамерным росце культуры савецкага чалавека.

Дырэктар інстытута заслужаны дзеяч мастацтва БССР П. Масленікаў расказаў нам, што з восені 1961 г. інстытут упершыню пачне рыхтаваць «прыкладнікоў»—мастакоў па тэкстылю, кераміцы, графіку для рэкламнай справы і спецыялістаў па мастацкай апрацоўцы дрэва. Патрэба ў гэтых дэфіцытных прафесіях вельмі вялікая, і, адкрываючы новыя аддзяленні, навучальная ўстанова яшчэ больш наблізіцца да вытворчасці, да жыцця.

Ёсць намер стварыць пры інстытуце вучэбны тэатр, у якім адчуваецца самая надзённая неабходнасць.

Вопытныя рэжысёры, мастакі, скульптары, графікі перадаюць эстафету маладым талентам, рыхтуюць іх да самааддана служэння на карысць сацыялістычнай Радзімы. І калі пераступаеш парог інстытута, здаецца, што ты трапіў у незвычайную творчую лабараторыю, дзе любоўна выхоўваюць новыя здольныя кадры беларускага мастацтва.

Я. САДОЎСКІ.

Вадаспад чароўных гукаў

Ёсць у нас здольныя юнакі і дзяўчаты, музычны талент якіх праявіўся яшчэ ў дзіцячыя гады. Вось такая і Наташа Цёмкіна — студэнтка трэцяга курса Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, удзельніца многіх музычных конкурсаў і аглядаў, якія праходзілі ў сталіцы нашай рэспублікі.

...Наташа вельмі рана дазналася, што такое музыка, і ўсім сэрцам палюбіла яе.

Шасці год дзяўчынку прынялі ў Мінскую музычную школу, у падрыхтоўчую групу педагога Н. Латышавай. Вопытны выкладчык, Наталля Міхайлаўна хутка выявіла ў сваёй вучаніцы выключныя музычныя здольнасці і параіла бацькам перавесці дачку ў музычную школу-дзесяцігодку для таленавітых дзяцей. Там яна трапіла ў клас дацэнта Р. Шаршэўскага.

На працягу многіх школьных год Наташа вучылася з захапленнем, настойліва дамагаючыся пастаўленай перад сабою мэты. Хто з нас, педагогаў, не памятае гэтую цікаўную дзяўчынку, якая любіла пасвавольнічаць, але часам была задуменнай і засяроджанай, не па ўзросту сур'ёзнай. Наташа заўсёды шмат часу аддавала любімым заняткам па фартэпіяна. Ёй не трэба было нагадваць, каб яна сядала за выкананне хатніх урокаў, развучванне новых музычных п'ес і эцюдаў. Яна гэта ахвотна рабіла сама, забываючыся пра сяброўак, пра двор і дзіцячыя забавы.

Дзесяць год сістэматычнай упартай працы пад кіраўніцтвам дацэнта Р. Шаршэўскага не прайшлі бясследна. У 1957 г. Наташа Цёмкіна паступае ў Белдзяржкансерваторыю, у клас таго ж педагога па спецыяльнасці. У школе яна настолькі творча вырасла і ўмацавалася як піяністка, што, будучы студэнткай-першакурсніцай кансерваторыі, ужо магла выступаць на музычных вечарах Усебеларускага фестывалю моладзі. Першае публічнае выступленне юнай выканаўцы акрыліла яе і надало больш упэўненасці ў свае творчыя сілы. Пасля кожнага новага з'яўлення Н. Цёмкінай на канцэртнай эстрадзе з выкананнем фартэпіянных твораў было відаць, як удасканальваецца яе тэхнічнае майстэрства.

У 1958 годзе Наташа Цёмкіна ўдзельнічае ў конкурсе, прысвечаным саракагоддзю Савецкай Беларусі, а двума гадамі пазней яна абараняе гонар роднай кансерваторыі на міжрэспубліканскім конкурсе маладых музыкантаў-выканаўцаў імя П. І. Чайкоўскага, дзе займае трэцяе месца.

Сёлета адбыўся сольны канцэрт Н. Цёмкінай з даволі складанай праграмай, яна іграла ў Маскве як удзельніца Усесаюзнага конкурсу. Вельмі ўдала выступіла маладая піяністка і на сустрэчы мінскай моладзі з аркестрам Мічыганскага ўніверсітэта. Выкананая ёю Дванаццатая рапсодыя вялікага венгерскага кампазітара Ліста была цёпла сустрэта слухачамі.

І. Бах, Л. Бетховен, Ф. Ліст, Ф. Шапен, С. Пракоф'еў, Д. Кабалеўскі — творы гэтых і многіх іншых аўтараў давялося (а колькі яшчэ давядзецца) іграць студэнтцы нашай кансерваторыі як у класе, так і на эстрадзе. Цяпер, магчыма, рана рабіць прагнозы на будучыню, але адно ясна, што са сваімі здольнасцямі Наташа Цёмкіна здолее дамагчыся многага ў творчым жыцці. Надзеленая ад прыроды добрымі музычнымі дадзенымі, яна хутка і дакладна асвойвае музычныя стылі і жанры. Маючы выдатную памяць, Наташа хутка завучвае твор напамяць, што дапамагае ёй шырока знаёміцца з фартэпіяннай літаратурай розных эпох і напрамкаў і пашыраць кругагляд у галіне музычнай класічнай спадчыны.

Наташа Цёмкіна — піяністка лірыка-драматычнага плана. Прыродны тонкі мастацкі густ, свая манера выканання, выканаўчая тэхніка дазваляюць ёй грунтоўна разабрацца ў прыгажосці і змесце музыкі яе любімых кампазітараў — Моцарта, Шапена, Ліста, Чайкоўскага, Рахманінава, Кабалеўскага.

Запаветная мара Наташы — трапіць на Міжнародны конкурс піяністаў імя Чайкоўскага. І тое, што яна цяпер не прайшла на гэтае спаборніцтва, якое адбудзецца ў наступным годзе, зусім не расчаравала яе і не адбіла жадання настойліва ўдасканальваць мастацкае майстэрства. Творчы шлях маладой выканаўцы толькі пачынаецца. Ведаючы аб вялікай працавітасці і настойлівасці Н. Цёмкінай, можна быць упэўненым, што яе марам суджана будзе здзейсніцца.

Д. КАМІСАРАВА,
педагог Мінскага музычнага вучылішча імя М. Глінкі.

ПРАЗ ГОД

Калі ласка, запрашаем вас у Мінскі парк культуры і адпачынку імя Горкага.

Вось галоўны ўваход. Перад намі плошча, засланая плітамі з падфарбаванага бетону. Яны зіхацяць, пераліваюцца колерамі вясёлкі, ствараючы атмасферу святочнасці і прыўзнятасці. Адсюль на галоўную алею парку вядзе на ўсю шырыню плошчы лесвіца. Недалёка ад галоўнай алеі— цэлы гарадок культурна-відовішчных устаноў — кінатэатр, зялёны тэатр, планетарый з абсерваторыяй. Выбірай, куды табе лепш пайсці. Калі ты ўжо бачыў кінакарціну ці спектакль, калі ласка, можаш знайсці сабе іншы занятак. Варта крыху прайсці далей—і ты трапіш у гарадок, дзе нямала цікавых і займальных забаў. Хочаш, залазь на гэта гіганцкае кола, аглядай, любуйся сталіцай, калі ты смелы — можаш паўтарыць «пятлю Несцерава», хочаш—ідзі, катайся з горкі. Да тваіх паслуг шматлікія атракцыёны і каруселі...

Тут ніхто не застанецца ў крыўдзе. Аматары спорту могуць згуляць у валейбол, баскетбол, тэніс. У спартыўным сектары абсталяваны пляцоўкі, тэнісныя корты. Ёсць таксама і велатрэк. Пасля гульні можна пайсці асвяжыцца пад душам. Для гэтай мэты прызначаны два павільёны з раздзявальнямі і душавымі.

Шмат цікавага чакае ў парку і самых маленькіх, хто яшчэ не дасягнуў школьнага ўзросту. Уся тая частка парку, што мяжуе з вуліцай Фрунзе, аддадзена ў іх распараджэнне. Тут казачныя домікі, нескладаныя атракцыёны, павільёны цацак, педальных машын і трохколавых веласіпедаў і інш. А вакол плошчы «аўтамагістраль» з паваротамі і перасячэннямі, на якіх устаноўлены знакі рэгулявання вулічнага руху.

Але вось ты спускаешся ў ніжнюю частку парку, што ля ракі. Штучна створаны канал, беручы пачатак ад плаціны, цягнецца да тэрыторыі масавых спартыўных спаборніцтваў і гульняў. На канале ўвагу прыцягваюць два вадаёмы. У адным з іх спакойна плаваюць чорныя і белыя лебедзі, гагары і іншыя птушкі. А далей на воднай гладзі відаць абрысы вострава, вырысоўваецца сілуэт карабля, свецяцца агні маяка. Гэта так званая бухта юнага марака. І той, хто захапляецца марской справай, здолее многаму тут навучыцца.

Кожны куток парку вабіць і цягне да сябе наведвальнікаў. Усё радуе вока...

Такім парк імя Горкага стане праз год. Ён будзе цудоўным месцам адпачынку як для дзяцей, так і для дарослых.

М. ІВАНОЎ.

ДА ЯСНАЕ МЭТЫ

Музыка І. КУЗНЯЦОВА

Словы Ул. ДУБОЎКІ

Сола БАРЫТОН (або басы)

1. Не згасне сонца
На небе сінім.
Ніяк ніколі
Паход не спынім.
Здабудзем шчасце
Сабе і свету:
Мы падыходзім
Да яснае мэты.

ПРЫПЕЎ:

Вышэй узносце
Штандар чырвоны!
Нас у паходзе,
Нас — мільёны!

2. Сябруе моцна
З навукай праца,
Не давядзецца
Ім разлучацца.
Шляхі пралoжым
Мы цераз горы:
З крамлёўскіх вежаў
Нам свецяць зоры.

ПРЫПЕЎ.

3. Варожай сіле
Найболей страшны
Работы плённай
Здабыткі нашы.
Іх павялічаць
Хадой рытмічнай
Брыгады працы
Камуністычнай.

ПРЫПЕЎ.

4. Да камунізма!
Да перамогі!
Для нас адкрыты
Шляхі--дарогі.
Дабудзем шчасце
Сабе і свету.
Мы падыходзім
Да яснае мэты.

ПРЫПЕЎ.

Насустрач юбілею Бялінскага

«Я ў свеце баец», — гаварыў пра сябе «няўрымслівы Вісарыён», і гэтыя словы яго і сёння вызначаюць дзейснасць і ўздзеянне літаратурнай спадчыны вялікага рускага рэвалюцыянера-дэмакрата на розумы нашых сучаснікаў. Праходзяць дзесяцігоддзі і стагоддзі, а неўміручае слова Бялінскага пра Пушкіна, пра Гогаля, яго літаратурна-крытычныя і філасофскія творы хвалююць усіх, каму дарагія на зямлі прагрэсіўныя ідэі. «Зайздросцім унукам і праўнукам нашым...» — усклікаў Бялінскі. І вось тыя ўнукі і праўнукі ўшаноўваюць памяць аднаго са сваіх духоўных настаўнікаў, чыё імя ў свядомасці кожнага неаддзельна ад імені сонечнага Пушкіна.

Сёлета ўся Савецкая краіна адзначае стапяцідзесяцігоддзе з дня нараджэння Вісарыёна Грыгор'евіча Бялінскага, якое спаўняецца 13 чэрвеня.

У Беларусі створана Рэспубліканская камісія па святкаванню гэтага юбілею. Узначальвае камісію паэт П. У. Броўка. У яе ўваходзяць пісьменнікі, віднейшыя прадстаўнікі навукі і культуры рэспублікі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, журналісты—В. Барысенка, К. Буслаў, В. Бурносаў, Я. Брыль, Г. Жабіцкі, А. Здаравенін, І. Ільюшын, Р. Кісялёў, А. Караткевіч, Ул. Корш-Саблін, К. Крапіва, В. Несціаровіч, В. Пыжкоў, В. Сцяпанаў.

26 красавіка адбылося пасяджэнне Рэспубліканскай камісіі па святкаванню 150-годдзя з дня нараджэння В. Г. Бялінскага. Намечаны мерапрыемствы, якія будуць шырока праводзіца ў рэспубліцы ў сувязі са святкаваннем слаўнага юбілею.

Міністэрства культуры разам з Таварыствам па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў наладжваюць напярэдадні юбілею правядзенне лекцый і гутарак, прысвечаных Бялінскаму, у сталіцы рэспублікі, у абласных і раённых цэнтрах. Разам з чытаннем лекцый у маі—чэрвені ў клубах і бібліятэках рэспублікі будуць працаваць выстаўкі, прысвечаныя Бялінскаму, у кінатэатрах будуць дэманстравацца фільмы пра вялікага рэвалюцыянера-дэмакрата.

Беларускае радыё і тэлебачанне рыхтуюць спецыяльныя перадачы пра Бялінскага. Акадэмія навук БССР правядзе сесію аддзялення грамадскіх навук, прысвечаную слаўнай даце, у Беларускім дзяржаўным універсітэце на філалагічным факультэце таксама адбудзецца навуковая сесія і ўрачыстае пасяджэнне вучонага савета.

Пачынаючы з мая, матэрыялы пра Бялінскага будуць сістэматычна змяшчацца ў рэспубліканскім перыядычным друку.

У Мінску вечар, прысвечаны вялікаму крытыку, адбудзецца ў Тэатры імя Янкі Купалы. З дакладам выступіць К. Буслаў.

ФІЛЬМЫ Ў МАІ

Новая мастацкая кінааповесць «Чалавек не здаецца» створана рэжысёрам І. Шульманам на кінастудыі «Беларусьфільм» па сцэнарыю Івана Стаднюка. Карціна расказвае пра першыя дні Вялікай Айчыннай вайны, пра выключны гераізм савецкіх воінаў, якія змагаліся з фашысцкімі акупантамі ў чэрвені 1941 года ў пагранічных раёнах Беларусі.

Здымаў фільм аператар Ул. Акуліч. Музыку напісаў кампазітар Д. Лукас.

Новая карціна Р. Чухрая «Чыстае неба» ахоплівае вялікі прамежак часу — ад даваенных год да сённяшніх дзён.

— Кінааповесць пра маіх аднагодкаў, якія прайшлі праз Вялікую Айчынную вайну, я задумаў даўно — яшчэ ў 1947 годзе, — расказвае аўтар сцэнарыя фільма Д. Храбравіцкі (гледачы ведаюць яго па кінакарцінах «Выпраўленаму верыць», «Усё пачынаецца з дарогі»). — Гэты твор прысвечаны памяці таварышаў, якія не вярнуліся з фронта.

Фільм «Дом з мезанінам» па А. П. Чэхаву (вытворчасць Ялцінскай кінастудыі, аўтар сцэнарыя — П. Ерафееў, рэжысёр-пастаноўшчык — Я. Базялян) — філасофскі роздум пісьменніка пра сучасную яму рэчаіснасць.

Адэская кінастудыя выпускае на экраны мастацкую карціну «Мацней за ўраган». Аўтары сцэнарыя — В. Фёдараў і В. Левін, рэжысёр — В. Левін. У яе аснову ляглі сапраўдныя падзеі, якія расказваюць пра адзін рэйс савецкага вучэбнага парусніка «Таварыш».

Лёсу маладога ветэрынара, які толькі што скончыў інстытут, прысвячаецца фільм «Кветка на снезе» (Вытворчасць кінастудыі «Грузіяфільм»).

Казахская кінакарціна «Цішыня» апавядае пра тое, што можна ўсюды жыць цікава і паўнацэнна і быць па-сапраўднаму карысным, калі любіш сваю справу.

«Гэта аповесць пра адну простую жанчыну, пра вельмі простую жанчыну і пра яе дзяцей. Пачынаць гэтую гісторыю трэба здалёку».

Такімі словамі пачынаецца мастацкі фільм «Еўдакія», створаны на кінастудыі імя М. Горкага па матывах аднайменнай аповесці Веры Пановай.

Вось што расказвае пра гэтую кінакарціну рэжысёр-пастаноўшчык Т. Ліёзнава: — ...«У лёсе Еўдакіі, як у кроплі вады, адлюстравалася гісторыя ўсёй Савецкай краіны, і міжволі мне ўявілася, што Еўдакія — гэта не проста жанчына. Еўдакія — гэта Расія, гэта яе сэрца, яе душа, вялікая, чулая, сумленная...»

Ролю Еўдакіі выконвае актрыса Хіцяева.

Аднойчы Ю. Якаўлеў быў запрошаны на выкананне эпізадычнай ролі ў кінафільме «На падмостках сцэны». Роля была невялікая, але запомнілася гледачам. Прывабны выгляд маладога акцёра, яго абаяльнасць і пластычнасць зацікавілі многіх кінарэжысёраў. Хутка Ю. Якаўлеў сыграў афіцэра Дзібіча ў фільме «Незвычайнае лета». Затым рэжысёр І. Пыр'еў запрасіў яго здымацца ў фільме «Ідыёт». З цудоўнай псіхалагічнай глыбінёй здолеў расказаць акцёр гісторыю князя Мышкіна.

У маі гледачы сустрэнуцца з Ю. Якаўлевым у кінакамедыі «Чалавек нідкуль» (вытворчасць кінастудыі «Масфільм), у якой ён выконвае ролю маладога вучонага Паражаева, занятага пошукамі «снежнага чалавека».

Цікавы шырокаэкранны фільм «І зноў раніца» (аўтары сцэнарыя — Г. Беленькі і Л. Мальцаў, рэжысёр-пастаноўшчык — Г. Казанскі) выпускае на экраны кінастудыя «Ленфільм». Кінакарціна прысвячаецца гераізму і адвазе савецкіх людзей, высакароднай дзейнасці урачоў-хірургаў.

Пра апошнія дні Вялікай Айчыннай вайны, пра цяжкія выпрабаванні, якія выпалі на долю артылерыйскай батарэі капітана Новікава ля граніц Чэхаславакіі, расказвае шырокаэкранны фільм «Апошнія залпы», створаны рэжысёрам Л. Саакавым на кінастудыі «Масфільм» па матывах аднайменнай аповесці Ю. Бондарава.

Для дзяцей у маі будуць дэманстравацца новыя каляровыя мультыплікацыйныя кінафільмы «Пасля гудка», «Тыгр і асёл».

З замежных кінакарцін будуць паказаны: «Яны звалі яго Аміга» (ГДР), «Безыменны востраў» (Кітай), «Канец дарогі» (Чэхаславакія), «Чырвонае чарніла» (Венгрыя), «За доўгай сцяной» (Аргентына), «Генерал дэла Рэвера» (італьяна-французскі) і інш.

Не без цікавасці будуць прагледжаны новыя хранікальна-дакументальныя і навукова-папулярныя фільмы «Дружба і братэрства вялікіх народаў», «Старонкі вялікай барацьбы», «Наш новы рубель», «Людзі светлай мары», «Узрост нашай планеты», «Ленінград будуе турбіну», «На запаветнай зямлі Каўказа», «Рацыянальна выкарыстоўвайце электраэнергію» і інш.

Н. КУЗЬМІЦКАЯ.

На здымках: кадры з кінафільмаў «Дом з мезанінам» і «Чыстае неба».

Пісьмо ў рэдакцыю

Дазвольце праз Вашу газету выказаць маю сардэчную падзяку арганізацыям, установам і асобам, якія павіншавалі мяне з прысваеннем ганаровага звання народнага мастака БССР і 70-годдзем з дня нараджэння.

А. П. Марыкс.

Наступны нумар газеты выйдзе 5 мая.

Галоўны рэдактар Нічыпар ПАШКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОЎ, Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

«Литература и искусство» — орган Министерства культуры и правления Союза писателей БССР, Минск.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Захарава, 19. Тэлефоны: прыёмнай рэдакцыі — 3-24-61, намесніка галоўнага рэдактара — 3-25-25, адказнага сакратара — 3-25-25, аддзела літаратуры—3-22-04, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры—3-20-54, выдавецтва—3-19-52, бухгалтэрыі — 3-11-03.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.

АТ 01577

Друкарня імя Сталіна.